

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.7.2016 г.
COM(2016) 466 final

2016/0223 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно стандартите за условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети държави или лицата без гражданство, за да може да им бъде предоставена международна закрила, за единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и за съдържанието на предоставената закрила и за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Контекст на предложението и основания за него

Европейският съюз работи за установяване на интегрирана, устойчива и цялостна политика на ЕС в областта на миграцията, основана на солидарност и справедливо споделяне на отговорностите, която да може да функционира ефективно както в спокойни времена, така и по време на криза. След приемането на Европейската програма за миграцията¹ Европейската комисия работи за изпълнението на мерки за справяне с непосредствените и дългосрочните предизвикателства на управлението на миграционните потоци по ефективен и всеобхватен начин.

Общата европейска система за убежище се основава на правила, с които се определят държавата членка, компетентна за кандидатите за международна закрила (включително база данни с дактилоскопични отпечатъци на търсещите убежище лица), и на общи стандарти за процедурите по предоставяне на убежище, условията на приемане и признаването и закрилата на лицата, на които е предоставена международна закрила. В допълнение към това Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) подкрепя държавите членки при прилагането на общата европейска система за убежище.

Независимо от значителния напредък, постигнат в развитието на общата европейска система за убежище, съществуват значителни разлики между държавите членки по отношение на видовете използвани процедури, условията на приемане, предоставяни на кандидатите, процентите на признаване и вида на закрилата, осигурявана на лицата, на които е предоставена международна закрила. Тези различия допринасят за възникването на вторични движения и за търсенето от лицата на по-изгодни варианти за получаване на убежище, създават привличащи фактори и водят в крайна сметка до неравномерно разпределение между държавите членки на отговорността за предлагане на закрила на нуждаещите се.

Големият брой пристигнали неотдавна е знак, че Европа се нуждае от ефективна и ефикасна система за предоставяне на убежище, която да може да гарантира справедливо и устойчиво споделяне на отговорността между държавите членки, да осигури достатъчни и достойни условия на приемане в целия ЕС, както и бърза и ефективна обработка на исканията за убежище, подадени в ЕС, и да гарантира качеството на взетите решения, така че хората, които се нуждаят от международна закрила, действително да я получат. В същото време ЕС трябва да предприеме мерки срещу незаконните и опасни движения и да сложи край на бизнес модела на контрабандистите. За тази цел, от една страна, молбите за убежище на лицата, които нямат право на международна закрила, трябва да се разглеждат бързо и тези мигранти трябва да бъдат връщани бързо. От друга страна, за лицата от трети държави, които се нуждаят от закрила, трябва да бъдат осигурени безопасни и законни начини за влизане в ЕС. Това представлява също така част от по-широко партньорство, чийто приоритет са държавите на произход и транзит.

На 6 април 2016 г. Комисията определи приоритетите си за структурна реформа на европейската рамка за убежището и миграцията в своето съобщение „Към реформа на

¹ COM(2015) 240 final.

общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа², в което очертава различни стъпки, които да се предприемат за установяване на по-хуманна, по-справедлива и по-ефикасна европейска политика в областта на убежището и за по-добро управление на политиката за законната миграция.

На 4 май 2016 г. Комисията представи първия набор от предложения за реформа на общата европейска система за убежище с цел изпълнение на три приоритета, набелязани в нейното съобщение: създаване на устойчива и справедлива Дъблинска система за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молби за международна закрила³, укрепване на системата „Евродак“ с цел по-добро наблюдение на вторичните движения и улесняване на борбата с незаконната миграция⁴ и създаване на истинска Агенция на Европейския съюз в областта на убежището с цел да се гарантира правилното функциониране на европейската система за убежище⁵. Тези предложения представляваха първите градивни елементи за реформиране на структурата на общата европейска система за убежище.

С втория пакет Комисията завършва реформата на общата европейска система за убежище, като приема четири допълнителни предложения: предложение за замяна на Директивата относно процедурите за убежище с регламент⁶, с който се хармонизират съществуващите разнородни процедурни механизми във всички държави членки и се създава истинска обща процедура, предложение за замяна на Директивата относно определянето⁷ с регламент⁸, с който се установяват единни стандарти за признаването на лицата, които се нуждаят от закрила, и за правата на лицата, на които е предоставена международна закрила, както и предложение за преразглеждане на Директивата относно условията на приемане⁹ с цел по-нататъшно хармонизиране на условията на приемане в ЕС, подобряване на перспективите за интеграция на кандидатите и намаляване на вторичните движения. И накрая, като действия, предприети вследствие на ангажимента за укрепване на законните начини за достъп до ЕС, обявен на 6 април 2016 г., Комисията предлага също така структурирана рамка на Съюза за презаселване, с която да се премине към по-строго управляван подход към международната закрила в ЕС и да се осигурят организирани и безопасни начини за влизане в ЕС за лицата, които се нуждаят от международна закрила, с цел постепенно намаляване на стимулите за незаконно пристигане¹⁰.

Тези предложения са неизменна част от цялостната реформа на общата европейска система за убежище и са тясно свързани. С този втори етап на представяне на законодателни предложения за реформиране на достиженията на правото в областта на убежището вече са налице всички елементи за създаването на стабилна, съгласувана и интегрирана обща европейска система за убежище, основана на общи хармонизирани правила, които са ефективни, осигуряват защита и съответстват напълно на Женевската конвенция.

Общата европейска система за убежище, която продължаваме да развиваме, е

² COM(2016) 197 final.

³ COM(2016) 270 final.

⁴ COM(2016) 272 final.

⁵ COM(2016) 271 final.

⁶ ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 60.

⁷ ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9.

⁸ ОВ L [...], [...] г., стр. [...].

⁹ ОВ L [...], [...] г., стр. [...].

¹⁰ ОВ L [...], [...] г., стр. [...].

ефективна и осигуряваща защита и има за цел да гарантира пълно сближаване на националните системи за убежище, като намали стимулите за вторични движения, укрепи взаимното доверие между държавите членки и доведе като цяло до добре функционираща Дъблинска система.

Тя гарантира, че където и да се намират в ЕС, кандидатите за убежище се третираат еднакво и по подходящ начин. Тя осигурява инструментите, необходими за гарантиране на бързо идентифициране на лицата, които действително се нуждаят от международна закрила, и връщане на онези, които не се нуждаят от закрила. Тя е щедра към най-уязвимите и строга към потенциалните злоупотреби, като винаги зачита основните права. И накрая, тази обща система е разходоефективна и достатъчно гъвкава, за да се адаптира към сложните предизвикателства, пред които са изправени държавите членки в тази област.

Цели на настоящото предложение

С Директивата относно определянето се установяват критериите, на които кандидатите трябва да отговарят, за да получат убежище и субсидиарна закрила, както и правата на лицата, които се ползват от тези статuti. Въпреки че съществуващата преработена Директива относно определянето¹¹ е допринесла в известна степен за сближаване на националните правила, процентите на признаване продължават да варират в различните държави членки и същевременно липсва сближаване при решенията относно вида на статута на закрила, предоставян от всяка държава членка¹². В допълнение към това съществува значителна разлика между политиките на държавите членки по отношение на продължителността на предоставяните разрешения за пребиваване, както и по отношение на достъпа до права. Също така настоящите разпоредби относно прекратяването на статута не се използват систематично в практиката, което означава, че държавите членки не винаги следят за това международната закрила да се предоставя единствено за периода, през който съществува опасност от преследване или тежко посегателство, въпреки че това е предвидено в правото на ЕС. И накрая, някои от правилата в преработената Директива относно определянето, в които са предвидени общи критерии за признаването на статут на кандидати, не са задължителни по своето естество (задължението на кандидата да обоснове молбата си, правилата, свързани с оценката на вътрешната закрила, незадължителни основания за отнемане на статут) и дават голяма свобода на преценка на държавите членки.

Горепосочените разлики в процентите на признаване и нивото на правата в националните системи за убежище, обвързани със съответния статут на закрила,

¹¹ Директива 2011/95/ЕС относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст) (наричана по-нататък „преработената Директива относно определянето“).

¹² Например за периода между януари и септември 2015 г. процентите на признаване по отношение на кандидатите за убежище от Афганистан са варирали от почти 100 % в Италия до 5,88 % в България (Евростат). Що се отнася до разликите между видовете предоставен статут, данните на EASO за второто тримесечие на 2015 г. показват, че Германия (99 %), Гърция (98 %) и България (85 %) са предоставили статут на бежанец на почти всички сирийски граждани, докато Малта (100 %), Швеция (89 %), Унгария (83 %) и Чешката република (80 %) са им предоставили статут на субсидиарна закрила. https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Quarterly-Asylum-Report-2015_Q2_Final.pdf.

показват ясно нуждата от по-хармонизиран подход. Тези разлики могат да създадат стимули за кандидатите за международна закрила да искат убежище в държавите членки, в които тези права и нива на признаване се възприемат като по-високи от други, вместо в държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молбите им съгласно дъблинските правила. Освен това е необходимо да бъде решен и въпросът за възможните вторични движения на лицата, на които е предоставена международна закрила, като бъде пояснено, че те трябва да пребивават в държавите членки, в които им е предоставена закрилата.

Липсата на проверки на това дали продължава да съществува необходимост от закрила, дава на закрилата де факто постоянен характер, като създава по този начин допълнителен стимул за лицата, които се нуждаят от международна закрила, да идват в ЕС, вместо да търсят убежище на други места, включително в държави, по-близки до страните им на произход.

С оглед на доказаната нужда от хармонизация и обхвата на предложените промени се предлага сегашната директива да бъде заменена с регламент. Предвид на прякото му прилагане сама по себе си тази промяна ще допринесе за по-нататъшното сближаване и ще гарантира съгласуваност с предложениия Регламент относно процедурите за убежище.

С оглед на горепосоченото предложението има следните цели:

1. **Допълнително хармонизиране на общите критерии** за признаване на статут на кандидати за международна закрила чрез осигуряване на по-предписателни правила и замяна на съществуващите незадължителни правила по отношение на задължението на кандидата да обоснове молбата си, оценката на алтернативите за вътрешна закрила и основанията за отнемане на статута, в случай че лицето, на което е предоставена международна закрила, представлява заплахата за сигурността на държавата членка или е с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление.
2. **По-голямо сближаване при решенията за предоставяне на убежище** в целия ЕС чрез задължаване на решаващите органи на държавите членки при оценяването на молбите да вземат под внимание общия анализ и насоките относно ситуацията в страната на произход, предоставени на равнището на Съюза от Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и европейските мрежи за информация относно страните на произход в съответствие с новите разпоредби на предложениия Регламент относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището¹³.
3. Гарантиране, че закрила се предоставя единствено за периода, през който съществуват основания за преследване или тежко посегателство, без да се засягат перспективите за интеграция на лицето. С предложението се налагат задължения за държавите членки да извършват систематично и редовно преразглеждане на статута в случай на значителни промени в ситуацията на страната на произход, както и когато възнамеряват да подновяват разрешенията за пребиваване за първи път за бежанците и за първи и втори път за лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила. В същото време, в рамките на правото им на закрила, е важно държавите членки да насърчават интеграцията на лицата, на които е предоставена закрила, в своите общества. В

¹³

COM(2016) 271 final.

това отношение в предложението се пояснява обхватът на правата и задълженията на лицата, на които е предоставена международна закрила. В него се предвиждат и стимули за активната им интеграция по време на предоставената им закрила, като на държавите членки се позволява да обвържат предоставянето на определени видове социално подпомагане с ефективното участие в мерките за интеграция в съответствие с Плана за действие относно интеграцията¹⁴. И накрая, решенията за прекратяване на статут на бежанец или на субсидиарна закрила влизат в сила едва след период от три месеца, като на лицата, чийто статут е отнет, се осигурява ефективна възможност да кандидатстват за друг правен статут, например статут, свързан работата.

4. **Справяне с вторичните движения на лицата, на които е предоставена международна закрила**, чрез разясняване на задълженията им да останат в държавата членка, която е предоставила закрилата, и създаване на допълнителни демотивиращи фактори чрез изменение на Директивата относно дългосрочно пребиваващите граждани¹⁵, съгласно което изискваният период за законно пребиваване в тази държава започва да тече отново, ако лицето, на което е предоставена международна закрила, бъде открито в друга държава членка, без да има право на пребиваване или престой там.
5. **Допълнително хармонизиране на правата на лицата, на които е предоставена международна закрила**, по-специално по отношение на валидността и формата на разрешенията за пребиваване и чрез разясняване на обхвата на правата и задълженията им, по-специално по отношение на социалната сигурност и социалното подпомагане.
- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящото предложение, както и предхождащата го преработена Директива относно определянето, представлява основна част от общата европейска система за убежище и е в пълно съответствие с първите предложения за реформирането ѝ, представени на 4 май 2016 г., както и с предложенията за реформиране на Директивата относно процедурите за убежище и Директивата относно условията на приемане, включително предложението за преобразуване на втората директива в регламент и предложението за установяване на структурирана система на Съюза за презаселване.

Настоящото предложение доразвива разпоредбите на предложението за Агенция на Европейския съюз в областта на убежището, доколкото задължава решаващите органи в държавите членки да вземат предвид при разглеждането на молбите за убежище информацията за страната на произход, която Агенцията събира, и общия анализ и насоките, които трябва да бъдат издадени от нея по отношение на такава информация за страната на произход. В допълнение към това значимите съответни промени в този общ анализ и насоки се определят като фактори, задействащи преразглеждането на статута на лица, на които е предоставена международна закрила.

По отношение на правата и задълженията на кандидатите за международна закрила изричното задължение да обосноват молбата си с всички налични елементи и да

¹⁴ COM(2016) 377 final.

¹⁵ Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44—53).

сътрудничат отразява съответните разпоредби на предложението за преразглеждане на Регламента „Дъблин“¹⁶.

Що се отнася до Регламента относно процедурите за убежище, двете предложения взаимно се допълват, доколкото в настоящото предложение се определят критериите за признаване на статут и основанията за отнемането му, докато в Регламента относно процедурите за убежище се предвиждат процедурните правила за молбите за международна закрила.

- **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

Настоящото предложение е в съответствие с цялостната дългосрочна политика за по-добро управление на миграцията, изложена от Комисията в Европейската програма за миграцията¹⁷, в която въз основа на политическите насоки на председателя Юнкер беше разработен набор от съгласувани и взаимно подсилващи се инициативи, основани на четири стълба. Тези стълбове се състоят в намаляването на стимула за незаконна миграция, гарантирането на сигурността на външните граници на Съюза и спасяването на животи, както и в осигуряването на силна политика в областта на убежището и нова политика за законната миграция. Настоящото предложение, което продължава изпълнението на Европейската програма за миграцията по отношение на целта за укрепване на политиката на Съюза за убежището, следва да се разглежда като част от по-широката политика на равнище ЕС за създаване на солидна и ефективна система за устойчиво управление на миграцията в бъдеще, която да е справедлива както за приемащите общества и гражданите на ЕС, така и за засегнатите граждани на трети държави и страните на произход и транзит.

В допълнение към това предложените промени във връзка със стимулите за интеграция може да допринесат за постигането на целите на Плана за действие относно интеграцията¹⁸.

- **ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ**

- **Правно основание**

С оглед на целта на предложението да се гарантира, от една страна, че държавите членки прилагат общи критерии за определянето на лицата, които действително се нуждаят от международна закрила, и от друга страна, че всички тези лица разполагат с общ набор от права във всички държави членки, правното основание е член 78, параграф 2, букви а) и б) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). В тези разпоредби се посочва, че ЕС има правомощия да развива обща политика в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила, чиято цел е да предостави подходящ статут на всеки гражданин на трета държава, който се нуждае от международна закрила, както и да гарантира зачитането на принципа на забрана за връщане. Тази политика трябва да бъде съобразена с Женевската конвенция за статута на бежанците от 28 юли 1951 г. и с Протокола за статута на бежанците от 31 януари 1967 г., както и с другите съответни договори.

В рамките на тези правомощия ЕС може да приема мерки, в които се предвижда, наред с другото:

¹⁶ COM(2016) 270 final.

¹⁷ COM(2015) 240 final.

¹⁸ COM(2016) 377 final.

а) единен статут на бежанец за гражданите на трети държави, който да е валиден в целия Съюз, и

б) единен статут на субсидиарна закрила за гражданите на трети държави, които, без да получават европейско убежище, се нуждаят от международна закрила.

Член 79, параграф 2, буква в) от ДФЕС се добавя като правно основание вследствие на предложеното изменение на Директива 2003/109/ЕО относно дългосрочно пребиваващите граждани, свързано с лицата, на които е предоставена международна закрила.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Настоящото несъответствие между процентите на признаване и различните статуты на закрила, които се предоставят на кандидатите за убежище с подобни искания в ЕС, различната продължителност на разрешенията за пребиваване и различните нива на правата, които се гарантират на лицата, на които е предоставена международна закрила, може да стимулира явлението „търсене на по-изгодни варианти за получаване на убежище“ и вторичните движения в рамките на ЕС.

Целта е сегашната директива да бъде заменена с регламент с оглед да се улесни постигането на по-голяма последователност в начина, по който се вземат решенията относно подобни искания за убежище, и по отношение на съдържанието на предоставяната международна закрила, като по този начин се намалят стимулите за движение на територията на ЕС и се гарантира, че лицата, на които е предоставена международна закрила, се третират еднакво в целия ЕС.

Като се има предвид, че общата европейска система за убежище налага общи стандарти в целия ЕС за кандидатите за убежище и за лицата, на които е предоставена международна закрила, държавите членки не могат да се справят самостоятелно с тези цели. Необходими са действия на равнище ЕС, за да се улесни постигането на по-голямо сближаване по отношение на решенията за предоставяне на убежище в ЕС и за да се смекчат последиците от различията.

Държавите членки запазват възможността да предоставят други форми на закрила съгласно националното си право.

- **Пропорционалност**

Съгласно принципа на пропорционалност, определен в член 5 от Договора за Европейския съюз, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на неговите цели.

Въпреки постигането на голяма степен на хармонизация чрез приемането на Директива 2004/83/ЕО и Директива 2011/95/ЕС, продължава да съществува значителна разлика както в процентите на признаване и вида на статута на закрила, предоставян от всяка държава членка, така и в съдържанието на закрилата. Освен това въпреки задължението за отнемане на статута, когато рискът от преследване или тежко посегателство престане да съществува, с няколко изключения понастоящем държавите членки не преразглеждат систематично статута. И накрая, незадължителните правила на съществуващата директива (задължението на кандидата да обоснове молбата си, правилата, свързани с оценката на вътрешната закрила, незадължителните основания за отнемане на статут) дават известна свобода на преценка относно начина, по който се разглеждат исканията за убежище.

Установяването на по-хармонизирани правила относно условията, на които трябва да отговарят кандидатите, както и относно съдържанието на закрилата ще допринесе за по-голяма последователност при решенията за предоставяне на убежище в държавите членки и съответно до по-добро функциониране на общата европейска система за убежище, включително за устойчива и справедлива система за определяне на държавата членка, компетентна за кандидатите за убежище, както е предвидено в предложеното преразглеждане на Регламента „Дъблин“.

Предложените промени не надхвърлят необходимото за постигане на преследваните цели и засягат области, в които увеличаването на хармонизацията ще има значително въздействие. В допълнение към това новите разпоредби, в които се изисква решаващите органи в държавите членки да вземат под внимание общия анализ и насоките, предоставени от Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището относно ситуацията в дадена страна на произход, отговарят на нуждата да се обърне внимание на липсата на достатъчно сближаване по отношение на приеманите решения за предоставяне на убежище. Укрепването на разпоредбите относно прекратяването на статута на бежанец или на субсидиарна закрила е свързано с факта, че такива разпоредби вече се съдържат в преработената Директива относно определянето, но не са прилагани систематично от държавите членки. Предлага се също така да бъдат пояснени правилата както за условията за предоставяне на статут на международна закрила, така и за съдържанието на този статут с оглед на съдебната практика на Съда на Европейския съюз, да се уточни обхватът на предоставяните права и да се предвидят хармонизация, когато е необходимо, по-специално по отношение на валидността и формата на разрешенията за пребиваване, и стимули за интеграция по отношение на социалното подпомагане. И накрая, промяната в Директивата на ЕС относно дългосрочно пребиваващите граждани се предлага с цел възпиране на незаконните движения на лицата, на които е предоставена международна закрила, на територията на ЕС, без да се надхвърля необходимото за постигане на възпиращ ефект.

- **Променлива геометрия**

Обединеното кралство и Ирландия са обвързани от първата Директива относно определянето (Директива 2004/83/ЕО) вследствие на нотифицирането на тяхното желание да участват в приемането и прилагането на тази директива въз основа на Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и към Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Те не са изразили желание да участват в приемането и прилагането на преработената Директива относно определянето (Директива 2011/95/ЕС).

В съответствие с горепосочения протокол Обединеното кралство и Ирландия могат да решат да участват в приемането на настоящото предложение. Те имат тази възможност и след приемането на предложението.

Съгласно Протокола относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и ДФЕС, Дания не участва в приемането от Съвета на мерките по дял V от ДФЕС (с изключение на „мерките, определящи третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза при пресичането на външните граници на държавите членки, или [...] мерките относно установяването на уеднаквен визов модел“).

Участието на Обединеното кралство, Ирландия и Дания в договореностите, установени в настоящото предложение за отмяна на преработената Директива 2011/95/ЕС относно определянето, ще бъде определено в процеса на преговорите в съответствие с тези протоколи. В тези протоколи се разрешава на Обединеното кралство и Ирландия, но не се изисква от тях, да участват в инициативи в областта на политиката „Свобода, сигурност и правосъдие“, като същевременно се зачита тяхната оперативност.

- **Избор на инструмент**

Предлага се съществуващата преработена Директива относно определянето да бъде заменена с регламент с оглед постигане на по-голямо сближаване при вземането на решения за предоставяне на убежище чрез превръщане на настоящите незадължителни правила, осигуряващи общи критерии за признаване на кандидати за убежище, в задължителни, чрез допълнително поясняване и конкретизиране на съдържанието на международната закрила (по-специално по отношение на продължителността на разрешенията за пребиваване и социалните права) и чрез установяване на правила, насочени към предотвратяването на вторичните движения.

Първоначалната Директива 2004/83/ЕО относно определянето вече беше преработена, което доведе до настоящата преработена Директива относно определянето (2011/95/ЕС). Въпреки че инструментът под формата на директива е допринесъл в значителна степен за сближаване на националните правила, все пак изглежда, че процентите на признаване продължават да варират в различните държави членки и същевременно липсва адекватно сближаване по отношение на вида на предоставяния статут на закрила.

В съответствие с обявеното в съобщението на Комисията от 6 април 2016 г. „Към реформа на общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа“, в допълнение към промените по същество в съществуващата преработена Директива относно определянето, формата на правния инструмент се променя на регламент. Тази промяна сама по себе си ще допринесе за допълнително сближаване чрез премахване на разликите в транспонирането и гарантиране на пряко приложение на правилата. Освен това тя ще осигури съгласуваност с предложениия Регламент относно процедурите за убежище, който също е свързан с преобразуване на съществуваща директива в регламент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки на действащото законодателство**

Европейската комисия възложи изготвянето на две външни проучвания през 2015 г.¹⁹, едното от които е съсредоточено върху прилагането на настоящата Директива относно определянето от държавите членки, а другото — върху изследването на проблемите при изпълнението, идентифицирането на недостатъците и преценката дали съществуващата преработена Директива относно определянето е довела до по-голямо сближаване в Европа. Комисията поддържаше тесен контакт с изпълнителите по време на извършването на това проучване и имаше възможност да почерпи от някои от предварителните констатации по него с цел изготвяне на настоящото предложение.

¹⁹ Предстои да бъдат публикувани скоро.

При проучването на изпълнението беше установено, че настоящата преработена Директива относно определянето е допринесла в някои области до по-висока степен на сближаване на националните правила. Въпреки това изглежда, че нейното практическо прилагане в други области все още варира значително, което води до различни резултати от молбите за убежище в държавите членки по отношение на процентите на признаване дори когато кандидатите са от една и съща страна на произход. Значителни разлики в прилагането на разпоредбите на преработената Директива относно определянето са отбелязани по-специално по отношение на начина на оценяване на фактите и обстоятелствата в молбите, преценката на молбите „на място“ и алтернативите за закрила, както и в прилагането на клаузите за прекратяване.

Освен това съставянето и използването на информацията за страната на произход и списъците със сигурните страни на произход, както и оценката на надеждността на кандидата по време на разглеждането на неговите/нейните основателни опасения от преследване или тежки посегателства са посочени като една от основните причини за разликите в процентите на признаване в ЕС. В проучването се достига също така до заключението, че е постигната по-висока степен на хармонизация по отношение на съгласуването на съдържанието на правата, предоставяни на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, с правата на бежанците (например за достъп до работа, достъп до образование или достъп до медицински грижи). Продължават обаче да съществуват разлики в практиките на някои държави членки при предоставянето на права на бежанци и на лица, на които е предоставена субсидиарна закрила, по отношение на предоставянето на разрешения за пребиваване, документи за пътуване, социално подпомагане, вида и качеството на програмите за интеграция, както и подпомагането за репатриране. Тези разлики се дължат, от една страна, на различни тълкувания на разпоредбите и са свързани, от друга страна, със степента, до която държавите членки са транспонирали определени „факултативни“ клаузи — под формата на незадължителни ограничения или възможност за по-благоприятни правила — в националното законодателство.

- **Консултации със заинтересованите страни**

След съобщението си от 6 април 2016 г. „Към реформа на общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа“²⁰ Комисията стартира дебат относно възможностите за предстоящата реформа на правилата на ЕС в областта на убежището.

В този контекст службите на Комисията обсъдиха съобщението с държавите членки, неправителствените организации (НПО) и Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН) през месец май, както и с координаторите на комисията на Европейския парламент по граждански свободи — през юни 2016 г. Европейският парламент проведе също така дебат относно съобщението по време на пленарната си сесия на 11 май. Получени бяха и писмени становища.

Като цяло държавите членки изразиха подкрепа за по-нататъшна хармонизация. Що се отнася до начините за постигане на по-голямо сближаване по отношение на процентите на признаване и видовете статут на закрила, които се предоставят, беше поставен акцент върху значението на практическото сътрудничество и насоките на Агенцията.

²⁰ COM(2016) 197 final.

Що се отнася до преразглеждането на статута на закрила след предоставянето му, беше изразена подкрепа по-специално за преразглеждане вследствие на промяна в информацията на равнището на ЕС за страната на произход. Същевременно държавите членки предупредиха за административната тежест, до която това може да доведе, ако съществува общо и изрично задължение за извършване на проверка за прекратяване всеки път, когато се подновява разрешение за пребиваване.

Беше налице подкрепа и за по-нататъшната хармонизация на продължителността на издаваните разрешения. Редица държави членки посочиха обаче, че не трябва да се подкопава възможността за издаване на разрешения за пребиваване на други основания (хуманитарно основание или основание за законна миграция) при прекратяването на статута на закрила, както и че е важно да не се подкопават неоснователно перспективите за интеграция чрез разбирането, че закрилата може да бъде само временна.

Относно нивото на правата, предоставяни на лицата, на които е предоставена закрила, държавите членки не подкрепиха като цяло идеята за по-нататъшно разграничаване между двата статута на международна закрила. Някои държави членки поискаха повече гъвкавост по отношение на социалните грижи и медицинските грижи, докато други подчертаха, че има възможност за допълнителна хармонизация по отношение на събирането на семействата на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила.

По отношение на вторичните движения беше налице известна подкрепа за предоставянето на повече информация относно задължението за оставане за пребиваване в държавата членка, в която е предоставена закрила, така че последиците от вторично движение да са ясни за лицето, на което е предоставена закрила.

По отношение на мерките за интеграция беше посочена възможността лицата, на които е предоставена закрила, да бъдат задължени да участват в предложените езикови курсове/курсове по гражданска ориентация.

Координаторите на комисията на Европейския парламент по граждански свободи предупредиха да не се понижават стандартите. Що се отнася до предложеното преразглеждане на статута, беше изразена загриженост относно въздействието му върху перспективите за интеграция на лицата, на които е предоставена закрила. Подчертано беше също така, че всяка мярка, която бъде взета, трябва да бъде пропорционална и съответстваща на Европейската конвенция за защита на правата на човека и Хартата на основните права. Накрая, по отношение на правата на свободно движение беше отбелязано, че лицата, на които е предоставена закрила, следва да отговарят на условията за статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС (Директива 2003/109) преди изтичането на настоящия петгодишен период, за да могат да се ползват от правата на свободно движение.

Като цяло НПО не подкрепиха по-нататъшната хармонизация поради опасения от понижаване на стандартите и изразиха предпочитание за по-добро прилагане на съществуващите разпоредби и изготвяне на насоки от Агенцията. В случай на промяна на настоящите разпоредби НПО считат, че е необходимо да бъдат подсилени правата на кандидатите.

По отношение на сближаването НПО като цяло не изразиха подкрепа за идеята за превръщане на клаузата за вътрешна закрила в задължителна и не подкрепиха планове за задължително преразглеждане за прекратяване, като предупредиха за отрицателно въздействие върху перспективите за интеграция и създаване на ненужна административна тежест.

По отношение на правата НПО се застъпиха за запазване на възможностите за по-благоприятно третиране, включително по отношение на продължителността на разрешенията, и възразиха срещу всякакво допълнително разграничаване между статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила.

По отношение на вторичните движения НПО не подкрепиха въвеждането на санкции, но вместо това подчертаха нуждата от по-добро разбиране преди всичко на причините за вторично движение и обмисляне на стимули за възпирането му. Относно плановете за по-ясно посочване на задълженията на държавите членки по отношение на информацията те подкрепиха по-подробните правила.

По отношение на събирането на семейства НПО подчертаха нуждата правата на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, да се уеднаквят с тези на бежанците.

- **Събиране и използване на експертни становища**

В допълнение към проучванията на Комисията относно прилагането и изпълнението на преработената Директива относно определянето за изготвянето на настоящото предложение бяха използвани съответните публикации на EASO, по-специално данните, събрани като част от „матрицата за качество“ относно допустимостта и изключването, както и практическото ръководство на EASO относно член 15, буква в) и съдебният анализ на членове 12 и 17 от преработената Директива относно определянето.

- **Основни права**

Предложеният регламент зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата). Настоящият регламент има за цел по-специално да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на кандидатите за убежище и на придружаващите ги членове на тяхното семейство и да насърчи прилагането на членовете на Хартата, отнасящи се до човешкото достойнство, зачитането на личния и семейния живот, свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, правото на образование, свободата при избор на професия и правото на труд, свободата на стопанската инициатива, правото на убежище, недискриминацията, правата на детето, социалната сигурност и социалната помощ, закрилата на здравето, и поради това следва да се прилага по съответния начин. В предложението се зачита забраната за връщане, както е определена в член 19 от Хартата на ЕС, също и при оценяването на молбите за убежище във връзка с вътрешната закрила. С предложението се укрепват процедурните гаранции, като се посочва, че тежестта на доказване на наличието на вътрешна закрила пада върху решаващия орган и че оценката трябва да бъде извършена, след като бъде установено, че в противен случай ще се прилагат критериите за предоставяне на международна защита.

В предложението се зачитат в еднаква степен разпоредбите за социално подпомагане, както е предвидено в член 34, параграф 3 от Хартата и в член 23 от Женевската конвенция, когато на държавите членки се позволява да обвържат предоставянето на определено социално подпомагане с реалното участие в мерките за интеграция, както и да налагат условия за пребиваване по отношение на получаването на определени социални обезщетения, въпреки че се изисква такива условия да могат да се налагат само с цел улесняване на интеграцията на лицата, на които е предоставена международна закрила.

Особено внимание е обърнато на правата на жените и бебетата по време на бременността, раждането и след раждането. В предложението се вземат предвид също така задълженията на държавите членки съгласно Конвенцията на Съвета на Европа относно предотвратяването и борбата с насилието срещу жените и домашното насилие (Истанбулската конвенция). С оглед на предложенията на Комисията за решения на Съвета за подписването и сключването на Истанбулската конвенция и с оглед на гарантиране на подходяща степен на закрила на нуждаещи се от международна закрила жени, които са били подложени на основано на пола насилие, при тълкуването и прилагането на настоящия регламент следва да бъде приет чувствителен към въпросите на пола подход, като във всички случаи такъв ще се изисква след сключването на Истанбулската конвенция от страна на ЕС.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не създава финансова или административна тежест за Съюза. Следователно няма отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Мерки за мониторинг, оценка и докладване**

Комисията ще докладва за прилагането на настоящия регламент пред Европейския парламент и пред Съвета в срок от две години след влизането му в сила и на всеки пет години след това. Държавите членки са длъжни да изпращат на Комисията и на Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището необходимата информация за изготвянето на посочения доклад. Агенцията ще следи също така спазването на настоящия регламент от страна на държавите членки чрез механизма за мониторинг, който Комисията предложи да установи при преразглеждането от нейна страна на мандата на Агенцията²¹.

- **Подробно разяснение на конкретни разпоредби на предложението**

Предлага се настоящата преработена Директива относно определянето да бъде заменена от регламент. При все това съдържанието на Директивата е променено само: а) с оглед на политическите цели, изброени в точка 1, б) доколкото беше необходимо да се адаптират формулировките ѝ, за да може да бъде пряко приложима, и в) доколкото действащите разпоредби може да се нуждаят от пояснение с оглед на съответната съдебна практика. Ето защо обясненията по-долу засягат само онези разпоредби, в които са въведени промени по същество в сравнение с настоящата преработена Директива относно определянето.

1. Допълнително хармонизиране на общите критерии за признаване на кандидати за международна закрила

Член 3 — Материален обхват

Обхватът на регламента продължава да бъде в две насоки: определянето на стандарти, от една страна, за условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети държави или лицата без гражданство, за да може да им бъде предоставена международна закрила, и, от друга страна, определянето на съдържанието на международната закрила, която им се предоставя. Като се има предвид, че избраният в

²¹ COM(2016) 271 final.

настоящото предложение инструмент е регламент, вече не съществува разпоредба, която позволява на държавите членки да предоставят по-благоприятно третиране. В член 3, параграф 2 обаче се посочва, че държавите членки са свободни да предоставят национален хуманитарен статут на лицата, които не отговарят на критериите съгласно настоящия регламент. В допълнение в съответното съображение се пояснява, че държавите членки могат да въведат национални мерки извън обхвата на настоящия регламент, но само по начин, който не подкопава прилагането на неговите разпоредби.

Член 4 — Оценяване на фактите

В член 4, параграф 1 се установява задължение за кандидата за международна закрила да обоснове молбата си; вследствие на това кандидатът е изрично задължен да представи всички елементи, с които разполага, да сътрудничи и — като се отразяват съответните разпоредби от предложението относно Регламента „Дъблин“²² и тези от предложението за регламент относно процедурите за убежище — да остане на територията на държавата членка по време на цялата процедура.

Член 5 — Необходимост от международна закрила, възникваща на място

Член 5, параграф 3 е разширен, за да бъде разрешено на държавите членки да не предоставят статут на субсидиарна закрила или статут на бежанец, когато кандидат за международна закрила подава последваща молба въз основа на обстоятелства, които е създал по свое собствено решение след напускането на страната на произход.

Член 8 — Вътрешна закрила

В член 8, параграф 1 се предвижда ново задължение за оценяване на възможността за вътрешна закрила и, ако са изпълнени условията лицето безопасно и законно да може да пътува до друга част на страната на произход, да бъде допуснат в нея и да може основателно да се очаква да се установи там, да бъде определено, че кандидатът не се нуждае от международна закрила. В допълнение към установяването на задължение, свързано с оценката на вътрешната закрила, с член 8, параграф 4, са добавени и предпазни механизми с цел да се поясни как да се оценява молбата за убежище в това отношение.

Член 10 — Причини за преследване

В съответствие с приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз²³, в член 10, параграф 3 се разяснява, че решаващият орган не може основателно да очаква от кандидата да има дискретно поведение или да се въздържа от определени практики, когато такова поведение или практики са присъщи за неговата идентичност, за да избегне риска от преследване в своята страна на произход.

Член 12 — Изключване

Към член 12, параграф 5 са добавени по-подробни разпоредби въз основа на съдебната практиката на Съда на Европейския съюз²⁴ с цел да се разясни, че извършването на определени престъпления (по-специално жестоки действия и терористични актове) представляват основание за изключване от статута на бежанец дори ако престъплението е извършено с политическа цел.

²² COM(2016) 270 final.

²³ Дело C-199/12.

²⁴ Дело C-57/09.

В член 16, параграф 6 се разяснява също въз основа на съдебната практиката на Съда на Европейския съюз²⁵, че изключването на лице от статут на бежанец зависи изключително от това дали условията на този член са изпълнени и не може да подлежи на допълнителна проверка за пропорционалност.

2. По-голямо сближаване на решенията за предоставяне на убежище в ЕС чрез задължаване на решаващите органи в държавите членки да вземат под внимание насоките на Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището

Член 7 — Субекти, предоставящи закрила

Като средство за постигане на по-голямо сближаване на практиките за вземане на решения за предоставяне на убежище в ЕС, при определянето на това дали една международна организация контролира една държава или значителна част от нейната територия, в член 7, параграф 3 се установява задължение за решаващите органи да се обосновават с насоки на Съюза, по-специално с общия анализ и насоките относно ситуацията в страната на произход, предоставени от Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и европейските мрежи за информация относно страните на произход. В предложението за Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (в членове 8 и 10 от регламента²⁶) се предвижда компетентност за издаване на такъв общ анализ и насоки, към които се прави препратка след това в член 7, параграф 3 (наричани по-нататък насоките на Агенцията).

Член 8 — Вътрешна закрила

С цел да се гарантира сближаване на решенията за предоставяне на убежище, свързани с вътрешната закрила, подобно на техниката, използвана в член 7, параграф 3, решаващите органи на държавите членки са длъжни да вземат под внимание, наред с друга информация, насоките на Агенцията.

Членове 11 и 17 — Преустановяване на статута на бежанец и на статута на субсидиарна закрила

В член 11, параграф 2, буква б) по отношение на преустановяването на статута на бежанец и в член 17, параграф 2, буква б) по отношение на статута на субсидиарна закрила се предвижда задължение за решаващите органи да се обосновават с насоките на Агенцията, когато извършват оценка дали съответно бежанците и лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, вече не отговарят на критериите за предоставения им статут на международна закрила.

3. Въвеждане на систематично и редовно преразглеждане на статута

Член 14 и член 20 — Отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на съответно статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила

В член 14, параграф 1 и член 20, параграф 1 решаващите органи се задължават да отнемат, прекратяват или отказват да подновят статута, когато нуждата от закрила е престанала да съществува или когато след предоставяне на закрилата станат приложими основания за изключване. Ето защо е необходимо преразглеждане на статута, за да се провери дали продължават да бъдат изпълнени критериите за допустимост (опасения за преследване, безогледно насилие).

²⁵ Дело C-57/09.

²⁶ COM(2016) 271 final.

Член 15 и член 21 — Преразглеждане съответно на статута на бежанец и на статута на субсидиарна закрила

С предложението се въвеждат критерии за такова преразглеждане — един по същество и един с цел да се гарантира редовност. Ето защо се предлага решаващите органи да бъдат задължени да извършват такова преразглеждане, когато е налице значителна съответна промяна в страната на произход, която е отразена в документи на равнище ЕС, т.е. в насоките на Агенцията (член 21, параграф 1, буква а) и член 15, параграф 1, буква б), и когато подновяват разрешенията за пребиваване за първи път за бежанците и за първи и втори път за лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила (член 21, параграф 1, буква а) и член 15, параграф 1, буква б). Тези преразглеждания не следва да създават допълнителна административна тежест за националните администрации, при условие че са правилно насочени и предвидени за ситуации, при които във всички случаи трябва да бъде взето решение за подновяване на разрешение за пребиваване, или в случаи, при които е съобщена значителна промяна в ситуацията в конкретна страна на произход. Настоящото предложение следователно ще постигне по-висока степен на хармонизация и контрол, като същевременно се избягва създаването на ненужна тежест за държавите членки.

Предлага се тримесечен гратисен период (в член 14, параграф 5 и член 20, параграф 3), в случай че статутът е отнет поради промяна в обстоятелствата, за да се даде на лицето възможност да се опита да промени статута си, ако има други основателни причини (семейство, работа, обучение, хуманитарни основания и др.)

4. Справяне с вторичните движения чрез изясняване на задълженията на лицето, на което е предоставена закрила, да остане в държавата членка, която е предоставила закрилата, и създаване на допълнителни демотивиращи фактори чрез изменение на Директивата относно дългосрочно пребиваващите граждани.

Член 29 — Движение на територията на Съюза

В член 29 се предвижда, че като общо правило лицето, на което е предоставена международна закрила, е задължено да пребивава в държавите членки, които са предоставили закрила, и заедно с предвиденото в член 44 се създават демотивиращи фактори, ако лицето, на което е предоставена закрила, бъде открито в друга държава членка без право на престой или пребиваване там. В член 29, параграф 2 се прави позоваване на предложените в това отношение разпоредби (член 20, параграф 2, буква д) на Регламента „Дъблин“. В допълнение се предлага изменение на Директива 2003/109/ЕО относно дългосрочно пребиваващите граждани и се предвижда петгодишният период, след който лицата, на които е предоставена международна закрила, отговарят на условията за статут на дългосрочно пребиваващи, да започне да тече отново всеки път, когато лицето бъде открито в държава членка, различна от тази, която е предоставила международна закрила, без право на престой или пребиваване там в съответствие с приложимото европейско или национално право. Очаква се, че тази предложена мярка ще стимулира лицата, на които е предоставена международна закрила, да спазват правилата и да избягват неразрешени вторични движения, тъй като в противен случай рискуват да удължат периода на изчакване за получаване на статут на дългосрочно пребиваващи и свързаното с него право за мобилност в рамките на ЕС.

В член 29 също така се потвърждава, че съответните шенгенски разпоредби позволяват на лицето, на което е предоставена закрила — когато са изпълнени условията на член 21 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение — да престоява в друга държава членка, която прилага достиженията на правото от Шенген изцяло, за период от 90 дни през всеки 180-дневен период. В допълнение в този член се пояснява, че

лицето, на което е предоставена закрила, може да кандидатства за пребиваване в друга държава членка съгласно други приложими правила на ЕС (както е посочено в предложението относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения²⁷, или ако националните правила на държавите членки позволяват това).

Член 24 — Информация

В член 24 се предвиждат подсилени правила относно информацията с цел да се гарантира, че лицето, на което е предоставена международна закрила, е наясно със своите права и задължения, и по-специално по отношение на разпоредбите относно движението в рамките на Съюза. За тази цел се предлага акт за изпълнение за установяване на еднакви правила за съдържанието и формата на информацията, която трябва да се предоставя в ЕС.

5. Допълнително хармонизиране на правата на лицата, на които е предоставена международна закрила

Член 22 — Общи правила

В глава VII се определя съдържанието на закрилата и се описват правата и задълженията в три раздела — като общи разпоредби, като права, свързани с пребиваването, и като права, свързани с интеграцията. С промените се предвижда по-голяма хармонизация чрез осигуряване на еднакви правила, по-специално по отношение на разрешенията за пребиваване и документите за пътуване, и се разяснява обхватът на правата, до които трябва да бъде предоставен достъп, по-специално социалните права.

Въпреки че признаването на статута на бежанец е декларативен акт, в член 22, параграф 3 изрично е пояснено, че определени права (достъп до работа и социална сигурност) могат да бъдат обвързани с наличието на разрешение за пребиваване.

Член 25 — Цялост на семейството

Що се отнася до целостта на семейството (член 25), обхватът на членовете на семейството е разширен, за да бъде отразена действителността на текущите миграционни тенденции, при които кандидатите често пристигат на територията на държавите членки след продължителен период на транзит. В съответното съображение, свързано с целостта на семейството, се пояснява, че тези разпоредби са *lex specialis*, що се отнася до правилата на Директивата относно събирането на семейството.

Член 26 — Разрешения за пребиваване

Що се отнася до разрешенията за пребиваване, в член 26 се предвижда нова изрична хармонизация както на периода на валидност, така и на формата на разрешението за пребиваване, но се запазва разликата между лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, и бежанците. По отношение на субсидиарната закрила разрешението за пребиваване ще бъде валидно за 1 година, като може да се подновява за 2 години (по формулата 1+2+2 години), а за бежанците разрешението за пребиваване ще бъде валидно за 3 години, като може да се подновява за 3 години (по формулата 3+3+3 години).

Член 27 — Документ за пътуване

²⁷ COM(2016) 378 final.

Предлага се минималните отличителни знаци за сигурност и биометричните данни в документите за пътуване да бъдат хармонизирани също и съгласно член 27, като държавите членки се задължават да издават документи за пътуване с валидност минимум една година, което поставя тези документи за пътуване в обхвата на правилата за техническа хармонизация от Регламент (ЕО) № 2252/2004.

Член 28 — Свобода на движение в рамките на държава членка

Що се отнася до свободата на движение в рамките на държава членка, в член 28, параграф 2 се кодифицира съдебната практика на Съда на Европейския съюз²⁸ чрез въвеждане на възможност за държавите членки да определят условия за пребиваване, когато такива условия са необходими за улесняване на интеграцията.

Член 30 — Достъп до работа

В члена относно достъпа до работа (член 30) допълнително се разясняват правата на еднакво третиране по отношение на работата, определят се добавените колективни трудови права и се формулират по-добре здравословните и безопасни условия на труд и задължението на държавите членки за улесняване на достъпа.

Член 32 — Достъп до процедури за признаване на квалификации и валидиране на умения

Що се отнася до разпоредбите за признаване на квалификациите (член 32, параграфи 1 и 2), задълженията за еднакво третиране и улесняване на достъпа са формулирани по-добре, а по отношение на валидирането на умения задължението за еднакво третиране е представено отделно, за да бъде отразена разликата между двете схеми.

Член 33 — Социална сигурност

Обхватът на социалната сигурност е пояснен с цел постигане на правна яснота чрез препратка към Регламента за координация на системите за социална сигурност (член 2, параграф 17).

6. Засилване на стимулите за интеграция за лицата, на които е предоставена международна закрила

Член 34 — Социално подпомагане

Социалното подпомагане понастоящем е определено в член 2, параграф 18 въз основа на съдебната практика²⁹. Съществуващата възможност за ограничаване на предоставянето на социално подпомагане на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, до основните обезщетения се запазва. Основните обезщетения трябва да се разбират в смисъл, че обхващат най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, ако тези обезщетения съществуват и се предоставят на гражданите съгласно националното право.

В допълнение към тези ограничения, като мярка за осигуряване на стимули за интеграция, в член 34 се предлага на държавите членки да се позволи да обвързват предоставянето на определено социално подпомагане с ефективното участие в мерките за интеграция за всички лица, на които е предоставена международна закрила.

Член 38 — Достъп до средства за интегриране

²⁸ Дело C-443/14.

²⁹ Дело C-140/12.

Поради това като съответна мярка в член 38 е установено възможно задължение за лицата, на които е предоставена закрила, да участват в мерките за интеграция. При все това, когато лицата, на които е предоставена международна закрила, биват задължавани да участват ефективно в мерките за интеграция в съответствие с приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз, държавите членки следва да вземат предвид индивидуалните затруднения³⁰.

³⁰

Дело C-579/13.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно стандартите за условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети държави или лицата без гражданство, за да може да им бъде предоставена международна закрила, за единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и за съдържанието на предоставената закрила и за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 78, параграф 2, букви а) и б) и член 79, параграф 2, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 2011/95/ЕС на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила³¹ (преработен текст) трябва да бъде предмет на няколко съществени изменения. За да се осигурят хармонизация и по-голямо сближаване при решенията за предоставяне на убежище и по отношение на съдържанието на международната закрила с цел да бъдат намалени стимулите за движение в рамките на Европейския съюз, както и за да се гарантира еднакво третиране на лицата, на които е предоставена международна закрила, тази директива следва да бъде отменена и заменена с регламент.
- (2) Общата политика в областта на убежището, включваща обща европейска система за убежище (ОЕСУ), която се основава на пълното и цялостно прилагане на Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. за статута на бежанците, изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“), представлява съставен елемент на целта на Европейския съюз за постепенно създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, отворено за хората, които, подтикнати от обстоятелствата, търсят по законен начин закрила в Съюза. Тази политика

³¹ ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9.

следва да бъде ръководена от принципа на солидарност и справедливо разделяне на отговорностите между държавите членки, включително на финансовите последици от нея.

- (3) ОЕСУ се основава на общи стандарти за процедурите по предоставяне на убежище, признаването и закрилата, предлагани на равнището на Съюза, условията на приемане и системата за определяне на държавата членка, която е компетентна за кандидатите за убежище. Независимо от постигнатия до момента напредък в постепенното развитие на ОЕСУ, продължават да съществуват различия между държавите членки по отношение на видовете използвани процедури, процентите на признаване, вида на предоставяната закрила, нивото на материални условия на приемане и ползите, предоставяни на кандидатите за международна закрила и лицата, на които е предоставена международна закрила. Тези разлики са важни движещи сили на вторични движения и подкопават целта да се гарантира, че всички кандидати се третират еднакво, независимо от мястото на подаване на молба в Съюза.
- (4) В съобщението си от 6 април 2016 г.³² Комисията изложи възможностите, с които разполага за усъвършенстване на ОЕСУ, а именно създаване на устойчива и справедлива система за определяне на държавата членка, която е компетентна за кандидатите за убежище, укрепване на системата „Евродак“, постигане на по-голямо сближаване в системата на ЕС за предоставяне на убежище и предотвратяване на вторичните движения в рамките на Европейския съюз, както и нов мандат за Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището. Това съобщение е в съответствие с призивите, отправени на Европейския съвет на 18—19 февруари 2016 г.³³, да бъде постигнат напредък по отношение на реформирането на съществуващата рамка на ЕС, за да се гарантира хуманна и ефективна политика в областта на убежището. В него също така се предлагат конкретни бъдещи действия в съответствие с цялостния подход към миграцията, изложен от Европейския парламент в неговия доклад по собствена инициатива от 12 април 2016 г.
- (5) За осигуряване на правилното функциониране на ОЕСУ, включително на Дъблинската система, следва да бъде постигнат значителен напредък по отношение на сближаването на националните системи за убежище, като се обърне специално внимание на различните проценти на признаване и видове статут на закрила в държавите членки. В допълнение към това следва да бъдат подсилени правилата за преразглеждане на статута, за да се гарантира, че закрила се предоставя единствено на онези, които се нуждаят от нея, и само докато е необходима. Освен това следва да се избягва прилагането на различни практики по отношение на продължителността на разрешенията за пребиваване, като правата, предоставяни на лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да бъдат допълнително пояснени и хармонизирани.
- (6) С оглед на това е необходим регламент, за да се гарантира по-пълна хармонизация в рамките на Съюза и да се осигури по-висока степен на правна сигурност и прозрачност.
- (7) Основната цел на настоящия регламент е, от една страна, да се гарантира прилагането от държавите членки на общи критерии за определяне на лицата,

³² COM(2016) 197 final.

³³ EUCO 19.2.2016 г., SN 1/16.

които действително се нуждаят от международна закрила, и от друга страна, да се осигури общ набор от права за тези лица във всички държави членки.

- (8) Освен това по-нататъшното сближаване на правилата относно признаването и съдържанието на статута на бежанец и статута на субсидиарна закрила следва да спомогне за ограничаване на вторичното движение на кандидатите за международна закрила и на лицата, на които е предоставена международна закрила, между държавите членки, когато такова движение може да е предизвикано от разлики в предприетите национални правни мерки за транспониране на Директивата относно определянето, заменена с настоящия регламент.
- (9) Настоящият регламент не се прилага за други национални хуманитарни статuti, предоставяни от държавите членки съгласно националното им право на лицата, които не отговарят на условията за статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила. Ако се предоставят такива статuti, това трябва да става по начин, който не води до риск от обръкване с международната закрила.
- (10) На кандидатите, получили право на презаселване, следва да бъде предоставена международна закрила. Съответно следва да се прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно съдържанието на международната закрила, включително правилата за възпиране на вторичното движение.
- (11) Настоящият регламент зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Настоящият регламент има за цел по-специално да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на кандидатите за убежище и на придружаващите ги членове на тяхното семейство и да насърчи прилагането на членовете на Хартата, отнасящи се до човешкото достойнство, зачитането на личния и семейния живот, свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, правото на образование, свободата при избор на професия и правото на труд, свободата на стопанска инициатива, правото на убежище, недискриминацията, правата на детето, социалната сигурност и социалната помощ, закрилата на здравето, и поради това следва да се прилага по съответния начин.
- (12) По отношение на третирането на лицата, които попадат в приложното поле на настоящия регламент, държавите членки са обвързани от задължения съгласно международноправните актове, по които те са страна, по-специално тези, които забраняват дискриминацията.
- (13) Ресурсите на Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ следва да бъдат използвани за адекватна подкрепа на усилията на държавите членки за изпълнение на стандартите, определени в Регламента, по-специално на онези държави членки, чиито системи за убежище са подложени на специфичен и несъразмерно голям натиск, по-специално поради тяхното географско или демографско положение.
- (14) Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището следва да оказва подходяща подкрепа при прилагането на настоящия регламент, по-специално чрез осигуряване на експерти, които да подпомагат органите на държавите членки при получаването, регистрирането и разглеждането на молбите за международна закрила, и чрез предоставяне на актуална информация по отношение на трети държави, включително информация за страната на

произход, и други съответни насоки и инструменти. При прилагането на настоящия регламент органите на държавите членки следва да вземат под внимание оперативните стандарти, примерните насоки и най-добрите практики, разработени от Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (наричана по-нататък „Агенцията“). При разглеждането на молбите за международна закрила органите на държавите членки следва да обръщат специално внимание на информацията, докладите, общия анализ и насоките относно ситуацията в страните на произход, изготвени на равнището на Съюза от Агенцията и европейските мрежи за информация относно страните на произход, в съответствие с членове 8 и 10 от Регламента³⁴.

- (15) При прилагането на настоящия регламент „висшият интерес на детето“ следва да бъде първостепенно съображение в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшия интерес на детето органите на държавите членки следва надлежно да отчитат принципа на цялост на семейството, благосъстоянието и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие, съображенията, свързани с безопасността и сигурността, както и мнението на ненавършилия пълнолетие, в зависимост от неговата възраст и зрялост.
- (16) В понятието „членове на семейството“ следва да се вземат предвид различните конкретни обстоятелства на зависимост и специалното внимание, което трябва да бъде отделено на висшия интерес на детето. Това понятие следва да отразява също така действителността на настоящите миграционни тенденции, които сочат, че кандидатите често пристигат на територията на държавите членки след продължителен период на транзит. Ето защо понятието следва да включва семействата, създадени извън страната на произход, но преди тяхното пристигане на територията на държавата членка.
- (17) Настоящият регламент не засяга Протокола относно убежището, предоставяно на гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и ДФЕС.
- (18) Признаването на статута на бежанец е декларативен акт.
- (19) Консултациите с Върховния комисар на ООН за бежанците могат да предоставят ценни насоки на органите на държавите членки, когато от тях се иска да се произнесат по евентуалното предоставяне на статут на бежанец по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.
- (20) Следва да се установят стандарти относно определението и съдържанието на статута на бежанец с цел подпомагане на компетентните национални органи на държавите членки при прилагането на Женевската конвенция.
- (21) Необходимо е да се приемат общи критерии за признаване на статут на бежанец на кандидатите за убежище по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.
- (22) Необходимо е по-специално да се въведат общи понятия за необходимост от закрила, възникваща на място, източници на посегателство и на закрила, вътрешна закрила и преследване, включително причините за преследване.
- (23) Закрила може да бъде предоставяна, при наличието на желание и възможност за предлагане на закрила, или от държавата, или от партии или организации,

³⁴

COM(2016) 271 final.

включително международни организации, които отговарят на условията, предвидени в настоящия регламент, и които контролират даден район или значителна част от територията на държавата. Тази закрила следва да бъде реална и да няма временен характер.

- (24) Вътрешната закрила срещу преследване или тежко посегателство следва да е реално на разположение на кандидата в част от страната на произход, до която той може безопасно и законно да пътува, в която може да бъде допуснат и в която може основателно да се очаква да се установи. Преценката дали съществува такава вътрешна закрила, следва да бъде неотменна част от оценката на молбата за международна закрила и следва да се извършва, след като решаващият орган е установил, че ако не е налице вътрешна закрила, ще се прилагат критериите за предоставяне на международна закрила. Тежестта на доказване, че е налице вътрешна закрила, следва да пада върху решаващия орган.
- (25) Когато преследването или тежкото посегателство се извършва от държавата или от нейни представители, следва да се изхожда от презумпцията, че кандидатът няма на разположение реална закрила. Когато кандидатът е непридружен ненавършил пълнолетие, наличието на подходящи грижи и режим на настойничество/попечителство, съответстващи на висшия интерес на непридружения ненавършил пълнолетие, следва да представлява част от преценката за това дали тази закрила е реално на разположение.
- (26) При оценяването на молбите за международна закрила, подадени от ненавършили пълнолетие, е необходимо решаващите органи да вземат под внимание специфичните форми на преследване на децата.
- (27) Едно от условията за предоставяне на статут на бежанец по смисъла на член 1, буква А от Женевската конвенция е наличието на причинно-следствена връзка между причините за преследване, а именно раса, религия, националност, политически възгледи или принадлежност към определена социална група, и действията на преследване или липсата на закрила срещу такива действия.
- (28) Необходимо е също така да се въведе общо понятие за основанието за преследване „принадлежност към определена социална група“. За целите на определянето на дадена социална група следва надлежно да се вземат предвид въпросите, свързани с пола на кандидата, включително неговата полова идентичност и сексуална ориентация, които могат да бъдат свързани с определени правни традиции и обичаи, водещи например до генитално осакатяване, принудителна стерилизация или принудителен аборт, доколкото тези въпроси са свързани с основателните опасения на кандидата от преследване.
- (29) В съответствие с приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз, при разглеждането на молби за международна закрила компетентните органи на държавите членки следва да използват методи за оценка на достоверността на твърденията на кандидата по начин, който зачита индивидуалните права, гарантирани с Хартата, по-специално правото на човешко достойнство и на зачитане на личния и семейния живот. Що се отнася по-специално до хомосексуалността, индивидуалната оценка на достоверността на твърденията на кандидата не следва да се основава на стереотипни схващания за хомосексуалните лица и кандидатът не следва да се подлага на подробни въпроси или тестове, свързани с неговите сексуални практики.

- (30) Деянията, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, са посочени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации и са включени, наред с другото, в резолюциите на Организацията на обединените нации относно мерките за борба с тероризма, в които се заявява, че „терористичните актове, методи и практики, както и умишленото финансиране и планиране на актове на тероризъм и подстрекателството към такива актове противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации“.
- (31) Извършването на престъпление с политически характер по принцип не представлява основание за изключване от статута на бежанец. Независимо от това съгласно приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз особено жестоките действия, при които въпросният акт е непропорционален на предполагаемата политическа цел, и терористичните актове, които се характеризират с жестокост спрямо гражданското население, дори да се твърди, че са извършени с политическа цел, следва да се считат за престъпления, които нямат политически характер, и следователно могат да доведат до изключване от статута на бежанец.
- (32) Следва да се установят също така стандарти относно определението и съдържанието на статута на субсидиарна закрила. Субсидиарната закрила следва да допълва закрилата на бежанците, предвидена в Женевската конвенция.
- (33) Необходимо е да се въведат общи критерии, въз основа на които да се определя дали кандидатите за международна закрила отговарят на условията за субсидиарна закрила. Тези критерии следва да бъдат определени въз основа на международните задължения, произтичащи от актовете за правата на човека, и вече съществуващите практики в държавите членки.
- (34) За извършването на оценка на тежките посегателства, в резултат на която може да бъде определено, че кандидатите отговарят на условията за субсидиарна закрила, понятието „безогледно насилие“, съгласно съответната съдебна практика на Съда на Европейския съюз, следва да включва всяко насилие, което може да се разпростира към лица без оглед на личното им положение.
- (35) В съответствие с приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз³⁵, за извършването на оценка на тежките посегателства ситуациите, при които въоръжените сили на трета държава се сблъскват с една или повече въоръжени групи или при които се сблъскват две или повече въоръжени групи, следва да се считат за въоръжен вътрешен конфликт. Не е необходимо конфликтът да се квалифицира като „въоръжен конфликт, който няма международен характер“ по смисъла на международното хуманитарно право; не е необходимо и интензитетът на въоръжените сблъсъци, равнището на организираност на наличните въоръжени сили или продължителността на конфликта да бъдат предмет на преценка, отделна от тази за степента на насилие, съществуващо на въпросната територия.
- (36) Що се отнася до изискваното доказателство за съществуването на сериозна и индивидуална заплаха за живота или личността на даден кандидат, съгласно приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз³⁶ решаващите

³⁵ Дело C-285/12.

³⁶ Дело C-465/07.

органи не следва да изискват от кандидата да предостави доказателство, че заплахата е специфично насочена към него поради присъщи на неговото лично положение елементи. При все това степента на безогледно насилие, необходима за обосноваване на молбата, е по-ниска, ако кандидатът може да докаже, че е специфично засегнат поради присъщи на личното му положение елементи. Освен това съществуването на сериозна и индивидуална заплаха следва да се установява от решаващия орган по изключение единствено с оглед на присъствието на кандидата на територията или в съответната част от територията на страната на произход, ако степента на безогледно насилие, с която се характеризира въоръженият конфликт, достига толкова високо ниво, че са налице съществени основания да се счита, че гражданско лице, което бъде върнато в страната на произход или в съответната част на страната на произход, ще бъде изправено, поради самото си присъствие на територията на тази страна на произход, пред реална опасност да бъде изложено на такава сериозна заплаха.

- (37) Разрешението за пребиваване и документите за пътуване, които се издават на лица, на които е предоставена международна закрила, за първи път или се подновяват след влизането в сила на настоящия регламент, следва да отговарят на правилата, определени съответно в Регламент (ЕО) № 1030/2002 и Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета.
- (38) Поради тясната си връзка с бежанеца по принцип е вероятно членовете на семейството му да бъдат изложени на действия на преследване, които могат да представляват основание за предоставяне на международна закрила. Ако не отговарят на условията за международна закрила, с цел да бъде запазена целостта на семейството, те имат право да поискат разрешение за пребиваване и същите права, които се предоставят на лицата, на които е предоставена международна закрила. Без да се засягат разпоредбите в настоящия регламент, отнасящи се до запазването на целостта на семейството, когато ситуацията попада в обхвата на Директива 2003/86/ЕО относно правото на събиране на семейството и са изпълнени условията за събиране, определени в нея, на членовете на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които в лично качество не отговарят на условията за такава закрила, следва да бъдат предоставени разрешения за пребиваване и права в съответствие със същата директива. Настоящият регламент се прилага, без да се засяга Директива 2004/38/ЕО.
- (39) С цел да се установи дали лицата, на които е предоставена международна закрила, продължават да се нуждаят от тази закрила, решаващите органи следва да преразгледат предоставения статут, когато разрешението за пребиваване трябва да бъде подновено — за първи път в случай на бежанци и за първи и втори път в случай на лица, на които е предоставена субсидиарна закрила, както и когато в страната на произход на лицата, на които е предоставена закрила, е възникнала значима промяна съгласно общия анализ и насоките относно ситуацията в страната на произход, предоставени на равнището на Съюза от Агенцията и европейските мрежи за информация относно страните на произход в съответствие с членове 8 и 10 от Регламента³⁷.
- (40) При оценяването на промяната в обстоятелствата във въпросната трета държава компетентните органи на държавите членки се уверяват, като имат предвид

³⁷

COM(2016) 271 final.

индивидуалната ситуация на бежанеца, че субектът или субектите, предоставящи закрила в тази държава, са предприели разумни мерки, за да попречат на преследването, че следователно тези субекти действат, наред с другото, посредством ефективна правораздавателна система, позволяваща разкриването, наказателното преследване и наказването на деянията, представляващи преследване, и че въпросният гражданин ще има достъп до такава закрила, ако статутът на бежанец престане да съществува.

- (41) Когато статутът на бежанец или на субсидиарна закрила престане да съществува, прилагането на решението, с което решаващият орган на държава членка отменя, прекратява или не подновява статута, следва да бъде отложено за разумен период от време след приемането, за да може въпросният гражданин на трета държава или въпросното лице без гражданство да подаде молба за пребиваване на основания, различни от тези, с които е обосновано предоставянето на международна закрила, като например семейни причини или причини, свързани с работа или образование, съгласно съответното право на Съюза или национално право.
- (42) Лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да пребивават в държавата членка, в която им е предоставена закрила. Лицата, на които е предоставена закрила и притежават валиден документ за пътуване и разрешение за пребиваване, издадено от държава членка, която прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, следва да имат право да влизат и да се придвижват свободно на територията на държавите членки, които прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген, за период от 90 дни през всеки 180-дневен период в съответствие с Кодекса на шенгенските граници³⁸ и член 21 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение³⁹. Лицата, на които е предоставена международна закрила, могат също така да подадат молба за пребиваване в държава членка, различна от държавата членка, която е предоставила закрилата, в съответствие с приложимите правила на ЕС, а именно относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения⁴⁰, и националните правила; това обаче не включва прехвърляне на международната закрила и свързаните с нея права.
- (43) С цел предотвратяване на вторичните движения в рамките на Европейския съюз, ако лицата, на които е предоставена международна закрила, бъдат открити в държава членка, различна от държавата членка, която им е предоставила закрилата, без да изпълняват условията за престой или пребиваване, те следва да бъдат върнати в компетентната държава членка съгласно процедурата, определена в новия Регламент „Дъблин“⁴¹.
- (44) С цел възпиране на вторичните движения в рамките на Европейския съюз следва да бъде изменена Директива 2003/109/ЕО относно дългосрочно пребиваващите граждани, за да бъде предвидено, че петгодишният период, след който лицата,

³⁸ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите.

³⁹ Шенгенско споразумение от Шенген от 14 юни 1985 г. между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенно премахване на контрола по техните общи граници.

⁴⁰ COM(2016) 378 final.

⁴¹ (ЕС) № [xxx/xxxx — нов Регламент „Дъблин“].

на които е предоставена международна закрила, отговарят на условията за статут на дългосрочно пребиваващи, следва да започва да тече отново всеки път, когато лицето е открито в държава членка, различна от тази, която е предоставила международна закрила, без то да има право на престой или пребиваване там в съответствие с приложимото право на ЕС или национално право.

- (45) Понятието „национална сигурност и обществен ред“ обхваща също така случаите, в които гражданин на трета държава принадлежи към сдружение, поддържащо международния тероризъм, или подкрепя такова сдружение.
- (46) Когато вземат решение относно правото на ползите, предвидени в настоящия регламент, компетентните органи следва надлежно да отчитат висшия интерес на детето, както и конкретните обстоятелства на зависимостта от лицето, на което е предоставена международна закрила, на близки роднини, които вече са в държавата членка и които не са членове на семейството на това лице. При изключителни обстоятелства, когато близкият роднина на лице, на което е предоставена международна закрила, е сключил брак ненавършил пълнолетие, който обаче не е придружен от своя(та) съпруг(а), може да се счита, че неговият висш интерес е свързан с първоначалното му семейство.
- (47) В рамките на ограниченията, определени от международните задължения, за предоставянето на ползи по отношение на достъпа до работа и до системите на социална сигурност се изисква преди това да е издадено разрешение за пребиваване.
- (48) Компетентните органи могат да ограничат достъпа до дейности, упражнявани от наети или самостоятелно заети лица, по отношение на длъжности, които включват упражняване на публична власт и отговорност за защита на общия интерес на държавата или други публични органи. В контекста на упражняването на правото им на еднакво третиране по отношение на членството в организация, представляваща работници, и участието в определена професионална дейност лицата, на които е предоставена международна закрила, могат да бъдат изключени също от участието в управлението на публичноправни органи и от заемането на длъжност, регулирана от публичното право.
- (49) За да се подобри реалното ползване от лицата, на които е предоставена международна закрила, на правата и ползите, предвидени в настоящия регламент, е необходимо да бъдат отчетени техните специфични нужди и конкретните предизвикателства, свързани с интеграцията, пред които те са изправени, и да бъде улеснен достъпът им до правата, свързани с интеграцията, по-специално по отношение на образователните възможности, свързани със заетостта, и професионалното обучение, както и до процедурите за признаване на чуждестранни дипломи, сертификати и други удостоверения за професионални квалификации, по-специално поради липсата на документи и неспособността им да поемат разходите, свързани с процедурите за признаване.
- (50) Що се отнася до социалната сигурност, лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да бъдат третирани като гражданите на държавата членка, която предоставя закрилата.
- (51) В допълнение към това, по-специално с цел да се избегнат социалните трудности, е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури социално подпомагане без дискриминация. При все това, що се

отнася до лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, държавите членки следва да разполагат с известна гъвкавост, за да ограничат тези права до основните обезщетения, които следва да се разбират като обхващащи поне минимален доход, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото тези обезщетения се предоставят на гражданите на съответната държава съгласно националното право. За да улеснят интеграцията им, държавите членки следва да имат възможност да обвържат достъпа до определени видове социално подпомагане, посочени в националното право, както за бежанците, така и за лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, с реалното участие на лицето, на което е предоставена международна закрила, в мерките за интеграция.

- (52) На лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да бъде осигурен достъп до медицински грижи, който включва такива грижи както по отношение на физическото, така и по отношение на психическото здраве.
- (53) С цел да се улесни интеграцията в обществото на лицата, на които е предоставена международна закрила, те получават достъп до мерки за интеграция, условията за които се определят от държавите членки. Държавите членки могат да направят задължително участието в такива мерки за интеграция, като например езикови курсове, курсове по гражданска интеграция, професионално обучение и други курсове, свързани със заетостта.
- (54) За ефективен мониторинг на прилагането на настоящия регламент е необходимо то да се подлага на оценка на редовни интервали.
- (55) За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на разпоредбите на настоящия регламент по отношение на формата и съдържанието на информацията, която трябва да се предоставя, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията⁴².
- (56) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно установяването на стандарти за предоставянето на международна закрила на граждани на трети държави и на лица без гражданство от държавите членки, за единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и за съдържанието на предоставената закрила, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от действието на настоящия регламент могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели
- (57) [В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за

⁴²

ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13.

функционирането на Европейския съюз, тези държави членки са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.]

ИЛИ

[В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, тези държави членки не участват в приемането на настоящия регламент и не са обвързани от него, нито от неговото прилагане.]

ИЛИ

[(XX) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързано от него, нито от неговото прилагане.]

(XX) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Ирландия (, с писмо от ...,) е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.]

ИЛИ

[(XX) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство (, с писмо от ...,) е нотифицирало желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.]

(XX) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.]

(58) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 **Предмет**

С настоящия регламент се установяват стандарти за:

- а) условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети държави или лицата без гражданство, за да може да им бъде предоставена международна закрила;
- б) единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила;
- в) съдържанието на предоставената международна закрила.

Член 2 **Определения**

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „международна закрила“ означава статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила, както са определени в точки 4 и 6;
- (2) „лице, на което е предоставена международна закрила“ означава лице, на което е предоставен статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, както са определени в точки 4 и 6;
- (3) „бежанец“ означава гражданин на трета държава, който поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политически възгледи или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или поради тези опасения не желае да се ползва от закрилата на тази държава, или лице без гражданство, което, като се намира по същите причини извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или поради такива опасения не желае да се завърне в нея, по отношение на който гражданин или което лице не се прилага член 12;
- (4) „статут на бежанец“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за бежанец;
- (5) „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, които не отговарят на условията за бежанец, но за които има сериозни основания да се смята, че ако бъдат върнати в страната на произход или в случай на лице без гражданство — в държавата на предишното обичайно пребиваване, ще бъдат изложени на реална опасност да понесат тежко посегателство съгласно определението в член 16, които не попадат в приложното поле на член 18, параграфи 1 и 2 и които не могат или поради такава опасност не желаят да се ползват от закрилата на тази държава;
- (6) „статут на субсидиарна закрила“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила;

- (7) „молба за международна закрила“ означава искане за закрила от държава членка, отправено от гражданин на трета държава или от лице без гражданство, за който или което може да се смята, че иска да получи статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила;
- (8) „кандидат“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, отправил(о) молба за международна закрила, по която все още не е взето окончателно решение;
- (9) „членове на семейството“ означава, доколкото семейството вече е било създадено, преди кандидатът да пристигне на територията на държавите членки, следните членове на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които се намират в същата държава членка във връзка с молбата за международна закрила:
- а) съпруга/съпругата на лицето, на което е предоставена международна закрила, или неговия несклучил брак партньор, с когото то се намира в стабилна връзка, ако в правото или практиката на съответната държава членка несклучилите брак двойки се разглеждат по начин, сравним със сключилите брак двойки, съгласно правото на тази държава членка относно гражданите на трети държави;
 - б) ненавършилите пълнолетие деца на двойките, посочени в буква а), или на лицето, на което е предоставена международна закрила, при условие че не са сключили брак и независимо дали са родени във или извън брака или са осиновени съгласно националното право;
 - в) бащата, майката или друг пълнолетен, който носи отговорност за лицето, на което е предоставена международна закрила, съгласно правото или практиката на съответната държава членка, когато лицето, на което е предоставена международна закрила, не е ненавършило пълнолетие и не е сключило брак;
- (10) „ненавършил пълнолетие“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство на възраст под 18 години;
- (11) „непридружен ненавършил пълнолетие“ означава ненавършил пълнолетие, който пристига на територията на държавите членки и не е придружен от пълнолетен, който отговаря за него съгласно правото или практиката на съответната държава членка, за времето, през което той не е ефективно поставен под грижите на такова лице, включително ненавършил пълнолетие, който е оставен непридружен след влизането си на територията на държавите членки;
- (12) „разрешение за пребиваване“ означава всяко разрешение, издадено от органите на държава членка във формата, предвиден в Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета⁴³, и позволяващо на гражданин на трета държава или на лице без гражданство да пребивава на нейната територия;
- (13) „страна на произход“ означава държавата или държавите, чийто гражданин е лицето, или, ако е лице без гражданство — държавата на предишното му обичайно пребиваване;

⁴³

ОВ L 157, 15.6.2002 г., стр. 1.

- (14) „отнемане на международна закрила“ означава решението на компетентен орган да отнеме, да прекрати или да откаже да поднови статута на бежанец или на субсидиарна закрила;
- (15) „последваща молба“ означава нова молба за международна закрила, отправена в която и да е държава членка след вземането на окончателно решение по предходна молба, включително когато кандидатът изрично е оттеглил молбата си или когато решаващият орган е отхвърлил молбата като молба, от която кандидатът се е отказал, след нейното мълчаливо оттегляне;
- (16) „решаващ орган“ означава всеки квазисъдебен или административен орган в държава членка, който е компетентен за разглеждането на молбите за международна закрила и който е компетентен да вземе решение като първа инстанция по такива случаи;
- (17) „социална сигурност“ означава клоновете на социалната сигурност, определени в Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁴, които обхващат обезщетенията за болест, обезщетенията за майчинство и съответните им обезщетения за гледане на малко дете от бащата, обезщетенията за инвалидност, обезщетенията за старост, обезщетенията за преживели лица, обезщетенията за трудови злоупотреки и професионални болести, помощите при смърт, обезщетенията за безработица, предпенсионните обезщетения и семейните обезщетения;
- (18) „социално подпомагане“ означава обезщетения, които се предоставят в допълнение към или извън рамките на обезщетенията за социална сигурност, определени в точка 17, с цел да се осигури задоволяването на основните нужди на лицата, които не разполагат с достатъчно средства;
- (19) „настойник/попечител“ означава лице или организация, определени от компетентните органи да помагат на непридружен ненавършил пълнолетие и да го представляват при процедури, предвидени в настоящия регламент, с цел гарантиране на висшия интерес на детето и — при необходимост — упражняване на правата на ненавършилия пълнолетие.

Член 3

Материален обхват

1. Настоящият регламент се прилага за условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети държави или лицата без гражданство, за да може да им бъде предоставена международна закрила, и за съдържанието на предоставената международна закрила.
2. Настоящият регламент не се прилага за други национални хуманитарни статuti, предоставяни от държавите членки съгласно националното им право на лицата, които не отговарят на условията за статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила. Ако се предоставят такива статuti, това трябва да става по начин, който не води до риск от объркване с международната закрила.

⁴⁴

Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1).

ГЛАВА II

ОЦЕНЯВАНЕ НА МОЛБИТЕ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

Член 4

Представяне на информация и оценяване на фактите и обстоятелствата

1. Кандидатът представя всички елементи, с които разполага и които обосновават молбата за международна закрила. Той сътрудничи с решаващия орган и присъства и остава на разположение по време на цялата процедура.
2. Елементите, посочени в параграф 1, се състоят от декларациите на кандидата и от всички документи, с които той разполага, за неговите възраст, минало, включително на съответните негови роднини, самоличност, гражданство(а), държава или държави и място или места на предишно пребиваване, предходни молби [за международна закрила и резултатите от всяка бърза процедура по презаселване съгласно Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно презаселването]], маршрути на пътуване и документи за пътуване, както и за причините за кандидатстване за международна закрила.
3. Решаващият орган разглежда съответните елементи на молбата в съответствие с член 33 от Регламент (ЕС) XXX/XXX [Регламента относно процедурите].
4. Фактът, че даден кандидат вече е бил подложен на преследване, на тежко посегателство или на директни заплахи за преследване или за тежко посегателство, се смята за сериозен признак за наличието на основателни опасения на кандидата от преследване или реална опасност той да понесе тежко посегателство, освен ако съществуват достатъчни основания да се смята, че това преследване или тежко посегателство няма да се повтори.
5. Когато аспекти на декларациите на кандидата не са подкрепени с документални или други доказателства, не се изискват допълнителни доказателства по отношение на тези аспекти, ако са изпълнени следните условия:
 - а) кандидатът действително е положил усилия да обоснове своята молба;
 - б) представени са всички релевантни елементи, с които кандидатът разполага, и е дадено задоволително обяснение за липсата на други релевантни елементи;
 - в) декларациите на кандидата са преценени за непротиворечиви и достоверни и не влизат в разрез с наличната и релевантна за неговия случай обща и конкретна информация;
 - г) кандидатът е представил молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако кандидатът може да посочи основателни причини за това, че не го е направил;
 - д) установена е общата достоверност на твърденията на кандидата.

Член 5

Необходимост от международна закрила, възникваща на място

1. Основателното опасение от преследване или реалната опасност от понасяне на тежко посегателство може да се основават на събития, които са настъпили, след като кандидатът е напуснал страната си на произход.
2. Основателното опасение от преследване или реалната опасност от понасяне на тежко посегателство може да се основават на дейности, които кандидатът е започнал да извършва след заминаването си от страната на произход, особено ако се установи, че дейностите, на които се основава молбата, представляват израз или продължение на убежденията или ориентацията, изразявани в страната на произход.
3. Без да се засягат Женевската конвенция и Европейската конвенция за защита на правата на човека, на кандидат, който подава последваща молба в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) XXX/XXX [Регламента относно процедурите], обикновено не се предоставя статут на бежанец или на субсидиарна закрила, ако опасността от преследване или тежко посегателство се основава на обстоятелства, които кандидатът е създал по собствено решение след напускането на страната си на произход.

Член 6

Субекти, извършващи преследвания или тежки посегателства

Субекти, извършващи преследвания или тежки посегателства, могат да бъдат само:

- а) държавата;
- б) партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия;
- в) недържавни субекти, ако може да бъде доказано, че субектите, посочени в букви а) и б), включително международните организации, не могат или не искат да предоставят закрила срещу преследване или тежки посегателства по смисъла на член 7.

Член 7

Субекти на закрила

1. Закрилата срещу преследване или тежки посегателства може да бъде предоставена единствено от следните субекти:
 - а) държавата;
 - б) партии или организации, включително и международни организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия,при условие че същите желаят и могат да предложат закрила в съответствие с параграф 2.
2. Закрилата срещу преследване или тежки посегателства е ефективна и няма временен характер. Тази закрила се счита за предоставена, когато субектите, посочени в параграф 1, вземат разумни мерки, за да попречат на преследването или на тежките посегателства, наред с другото, чрез функционирането на ефективна правораздавателна система, позволяваща разкриването, наказателното преследване и наказването на деянията, представляващи

преследване или тежко посегателство, и когато кандидатът има достъп до тази закрила.

3. При определянето на това дали една международна организация контролира една държава или значителна част от нейната територия и предоставя закрилата, посочена в параграф 2, решаващите органи се основават на насоките, предвидени в съответното право на Съюза, по-специално наличната информация на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището].

Член 8

Вътрешна закрила

1. Като част от оценката на молбата за международна закрила решаващият орган определя, че кандидатът не се нуждае от международна закрила, ако той може безопасно и законно да пътува и да бъде допуснат в част на страната на произход и ако може основателно да се очаква да се засели там, както и ако в тази част на страната той:
 - а) няма основателно опасение от преследване или не е изложен на реална опасност от тежки посегателства; или
 - б) има достъп до защита срещу преследване или тежки посегателства.
2. Оценката за наличието на вътрешна закрила се извършва, след като решаващият орган установи, че в противен случай ще се прилагат критериите за предоставяне на международна защита. Тежестта на доказване, че е налице вътрешна закрила, пада върху решаващия орган. От кандидата не се изисква да докаже, че преди да потърси международна закрила, е изчерпал всички възможности за получаване на закрила в собствената си страна на произход.
3. При разглеждането на обстоятелството дали кандидатът има основателно опасение от преследване или дали е изложен на реална опасност от тежки посегателства, или дали има достъп до закрила срещу преследване или тежки посегателства в част от страната на произход в съответствие с параграф 1, решаващите органи вземат под внимание в момента, в който се произнасят по молбата, общите условия в тази част на държавата и личното положение на кандидата в съответствие с член 4. За тази цел решаващите органи гарантират, че се получава точна и актуална информация от всички съответни източници, включително наличната информация на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището], както и информацията и насоките, издадени от Върховния комисар за бежанците на Организацията на обединените нации.
4. Когато се разглеждат преобладаващите като цяло обстоятелства в тази част на страната, която е източник на закрила, както е посочено в член 7, се вземат под внимание достъпността, ефективността и продължителността на посочената закрила. Когато се разглеждат личното положение на кандидата, по-специално се вземат предвид неговото здраве, възраст, пол, сексуална ориентация, полова идентичност и социален статут, заедно с оценката дали животът в тази част на

страната на произход, която се счита за сигурна, не би причинил неоправдано страдание на кандидата.

ГЛАВА III

УСЛОВИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ КАТО БЕЖАНЕЦ

Член 9

Действия на преследване

1. Дадено действие се счита за действие на преследване по смисъла на член 1, буква А от Конвенцията за статута на бежанците, съставена в Женева на 28 юли 1951 г., изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г. (наричана по-нататък Женевската конвенция), когато:
 - а) е достатъчно сериозно по своето естество или по повторения си характер, за да представлява тежко нарушение на основните права на човека, и по-специално на правата, упражняването на които не е възможно да бъде ограничено по какъвто и да било начин по силата на член 15, параграф 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи; или
 - б) представлява съвкупност от различни мерки, включително нарушения на правата на човека, която е достатъчно тежка, за да засегне отделното лице по начин, сравним с посоченото в буква а).
2. Действията на преследване по смисъла на параграф 1 могат да приемат, наред с другото, следните форми:
 - а) физическо или психическо насилие, включително и сексуално насилие;
 - б) правни, административни, полицейски и/или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин;
 - в) наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни;
 - г) отказ на съдебна защита, който води до непропорционално или дискриминационно наказание;
 - д) наказателно преследване или наказания за отказ да бъде отбита военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпления или на деяния, попадащи в приложното поле на основанията за експулсиране, посочени в член 12, параграф 2;
 - е) действия, насочени срещу лицата по причина на техния пол или срещу деца.
3. В съответствие с член 2, точка 3 между причините, посочени в член 10, и действията на преследване по параграф 1 от настоящия член или липсата на закрила срещу такива действия трябва да има връзка.

Член 10

Причини за преследване

1. Следните елементи се вземат под внимание при разглеждането на причините за преследване:

- а) понятието „раса“ включва по-специално съображения за цвят на кожата, произход или принадлежност към определена етническа група;
 - б) понятието „религия“ включва по-специално притежаването на теистични, нетеистични или атеистични убеждения, индивидуалното или колективното участие или въздържане от участие в частни или публични богослужения, други религиозни актове или на изразяване на религиозни убеждения, както и форми на лично или обществено поведение, основаващи се на религиозни вярвания или наложени от тези вярвания;
 - в) понятието „националност“ не се ограничава до гражданството или до неговото несъществуване, а обхваща по-специално принадлежността към група, обособена чрез своята културна, етническа или езикова идентичност, общия си географски или политически произход или чрез връзката си с населението на друга държава;
 - г) понятието за „определена социална група“ включва по-специално група, в която:
 - членовете споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или споделят характеристика или вярване, до такава степен съществени за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях, и
 - тази група има собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество;
- в зависимост от условията в страната на произход понятието може да включва група, чиито членове имат като обща характеристика определена сексуална ориентация (термин, който не може да се разбира като включващ деяния, обявени за престъпления от националното право на държавите членки); аспектите, свързани с пола, включително и половата идентичност, се отчитат надлежно за определянето на принадлежност към определена социална група или установяването на характерна черта на такава група;
- д) понятието „политически възгледи“ обхваща по-специално възгледите, идеите или убежденията по въпроси, свързани с потенциалните субекти, извършващи преследвания, посочени в член 6, както и с техните политики и методи, независимо дали тези възгледи, идеи или убеждения са били изразени, или не в действия на кандидата.

2. Когато се преценява основателността на опасенията от преследване на даден кандидат, фактът дали той действително притежава характеристиката, свързана с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или с политически възгледи, която е в основата на преследването, е без значение, при положение че според субекта, извършващ преследването, кандидатът притежава тази характеристика.
3. Когато преценява основателността на опасенията от преследване на даден кандидат, решаващият орган не може основателно да очаква от кандидата да има дискретно поведение или да се въздържа от определени практики, когато такова поведение или практики са присъщи за неговата идентичност, с цел да избегне опасността от преследване в своята страна на произход.

Член 11
Преустановяване

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство престава да бъде бежанец, когато се прилагат едно или няколко от следните условия:
 - а) лицето доброволно и отново е получило закрила от страната, чието гражданство притежава, или
 - б) след като е загубило своето гражданство, лицето доброволно си го е възстановило,
 - в) лицето е придобило ново гражданство и е получило закрила от страната, чието гражданство е придобило,
 - г) лицето се е завърнало доброволно с цел да се установи в страната, която е напуснало или извън която е останало поради опасения от преследване,
 - д) лицето не може повече да продължи да отказва получаването на закрила от страната, чието гражданство има, след като обстоятелствата, в резултат на които е било признато за бежанец, са престанали да съществуват;
 - е) по отношение на лице без гражданство — то има възможност да се завърне в държавата на предишното си обичайно пребиваване, след като обстоятелствата, в резултат на които е било признато за бежанец, са престанали да съществуват.

Букви д) и е) не се прилагат за бежанец, който може да посочи убедителни причини, свързани с предишно преследване, за отказа му да се възползва от закрилата на държавата, чийто гражданин е той, или, ако е лице без гражданство, на държавата на предишното му обичайно пребиваване.

2. Когато се прилагат букви д) и е), решаващият орган:
 - а) обръща внимание дали промяната в обстоятелствата е достатъчно значителна, а не с временен характер, така че опасението на бежанеца от преследване не може да бъде разглеждано повече като основателно;
 - б) се основава на точна и актуална информация от всички съответни източници, включително на информацията на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището], или информацията и насоките, издадени от Върховния комисар на ООН за бежанците.

Член 12
Изключване

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато съответното лице:
 - а) попада в приложното поле на член 1, буква Г от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от Върховния комисар на ООН за бежанците. В случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на тези лица да бъде окончателно уредено в съответствие с релевантните резолюции на

Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по настоящия регламент;

- б) компетентните органи на държавата, в която то е установило своето пребиваване, считат, че то има правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава, или равностойни права и задължения.
2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:
- а) ае извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
 - б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;
 - в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации.
3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпленията или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.
4. Когато преценява дали закрилата съгласно параграф 1, буква а) е престанала да съществува, решаващият орган установява дали въпросното лице е било принудено да напусне зоната на действие на съответният орган или агенция. Такъв е случаят, когато личната безопасност на това лице е била изложена на сериозен риск и съответният орган или агенция не е бил(била) в състояние да му осигури в тази зона условия на живот, отговарящи на мисията, която е възложена на посочения орган или агенция.
5. За целите на параграф 2, букви б) и в) следните деяния се определят като тежки престъпления, които нямат политически характер:
- а) особено жестоки действия, при които въпросният акт е непропорционален на предполагаемата политическа цел,
 - б) терористични актове, които се характеризират с тяхното насилие спрямо гражданското население, дори ако се твърди, че са извършени с политическа цел.
6. Изключването на лице от статут на бежанец зависи изключително от това дали са изпълнени условията, определени в параграфи 1—5, и не подлежи на допълнителна оценка на пропорционалността по отношение на конкретния случай.

ГЛАВА IV

СТАТУТ НА БЕЖАНЕЦ

Член 13

Предоставяне на статут на бежанец

Решаващият орган предоставя статут на бежанец на всеки гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за определяне като бежанци в съответствие с глави II и III.

Член 14

Отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на статут на бежанец

1. Решаващият орган отнема, прекратява или отказва подновяването на статута на бежанец на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, когато:
 - а) лицето е престанало да бъде бежанец в съответствие с член 11;
 - б) лицето е следвало да бъде или е изключено от кръга на бежанците съгласно член 12;
 - в) невярното представяне или несъобщаването на факти от лицето, включително и използването на подправени документи, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на бежанец;
 - г) са налице разумни основания лицето да бъде разглеждано като заплахата за сигурността на държавата членка, в която се намира;
 - д) като осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, лицето представлява заплахата за обществото в държавата членка, в която се намира;
 - е) е приложен член 23, параграф 2.
2. В ситуациите, посочени в параграф 1, букви г)–е), решаващият орган може да реши да не предоставя статут на бежанец, когато подобно решение все още не е било взето.
3. Лицата, по отношение на които се прилага параграф 1, букви г)–е) или параграф 2, имат правото да упражняват правата, предвидени в членове 3, 4, 16, 22, 31, 32 и 33 от Женевската конвенция, или сходни на тях права, докато се намират в държавата членка.
4. Без да се засяга задължението на бежанеца в съответствие с член 4, параграф 1 да декларира всички релевантни факти и да предоставя всички релевантни документи, с които разполага, решаващият орган, който е предоставил статута на бежанец, доказва за всеки отделен случай, че съответното лице е престанало да бъде или никога не е било бежанец поради причините, определени в параграф 1 от настоящия член.
5. Решенията на решаващия орган за отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на статут на бежанец съгласно параграф 1, буква а) влизат в сила не по-рано от три месеца след приемането на решението, за да се осигури възможност на гражданина на трета държава или лицето без гражданство да

подаде молба за пребиваване в държавата членка на други основания в съответствие с приложимото право на Съюза и националното право.

Член 15

Преразглеждане на статут на бежанец

За да приложи член 14, параграф 1, решаващият орган преразглежда статута на бежанец по-специално:

- а) когато в информацията на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището], се съобщава за значителна промяна в страната на произход, имаща отношение към нуждите на кандидата от закрила;
- б) когато подновява за първи път разрешението за пребиваване, издадено на бежанец.

ГЛАВА V

УСЛОВИЯ ЗА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 16

Тежко посегателство

Тежкото посегателство, посочено в член 2, параграф 5, се състои от:

- а) смъртно наказание или екзекуция; или
- б) изтезание или нечовешко или унизително отношение, или наказание, наложено на кандидат в страната на произход; или
- в) сериозни и индивидуални заплахи срещу живота или личността на гражданско лице поради безогледно насилие в случай на международен или вътрешен въоръжен конфликт.

Член 17

Преустановяване

- 1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство престава да бъде лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила, когато обстоятелствата, довели да предоставянето на субсидиарна закрила, престанат да съществуват или са се променили до такава степен, че тази закрила вече не е необходима.
- 2. Решаващият орган:
 - а) преценява дали промяната в обстоятелствата е достатъчно значителна, а не с временен характер, така че лицето, което отговаря на условията за субсидиарна закрила, вече не е изправено пред реална опасност от тежки посегателства;
 - б) се основава на точна и актуална информация от всички съответни източници, включително на информацията на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището], или информацията и насоките, издадени от Върховния комисар на ООН за бежанците.
- 3. Параграф 1 не се прилага за лице, на което е предоставена субсидиарна закрила, което може да посочи убедителни причини, свързани с предишни тежки посегателства, за отказа си да се възползва от закрилата на държавата, чийто гражданин е то, или, ако е лице без гражданство, на държавата на предишното му обичайно пребиваване.

Член 18

Изключване

- 1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице:

- а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
- б) е извършило тежко престъпление;
- в) е било признато за виновно в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации;
- г) представлява заплаха за обществото или за сигурността на държавата членка, в която се намира;
- д) е извършило едно или няколко престъпления преди приемането си в съответната държава членка, които не попадат в приложното поле на букви а), б) и в) и които биха се наказвали с лишаване от свобода, ако са извършени в съответната държава членка, и ако то е напуснало страната си на произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления.

2. Параграф 1, букви а) — г) се прилагат към лицата, които подбуждат към престъпленията или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.

ГЛАВА VI

СТАТУТ НА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 19

Предоставяне на статут на субсидиарна закрила

Решаващият орган предоставя статут на субсидиарна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за субсидиарна закрила в съответствие с глави II и V.

Член 20

Отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на статут на субсидиарна закрила

1. Решаващият орган отнема, прекратява или отказва подновяването на статута на субсидиарна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, ако:
 - а) лицето е престанало да отговаря на условията за субсидиарна закрила в съответствие с член 17;
 - б) след предоставянето на този статут бъде установено, че съответното лице е следвало да бъде или е изключено от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, в съответствие член 18;
 - в) невярното представяне или несъобщаването на факти от негова страна, включително и използването на подправени документи, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на субсидиарна закрила;
 - г) е приложен член 23, параграф 2.
2. Без да се засяга задължението на гражданина на трета държава или на лицето без гражданство в съответствие с член 4, параграф 1 да декларира всички релевантни факти и да предоставя всички релевантни документи, с които разполага, държавата членка, която е предоставила статута на субсидиарна закрила, доказва за всеки отделен случай, че съответното лице е престанало да отговаря или не отговаря на условията за субсидиарна закрила в съответствие с параграф 1 от настоящия член.
3. Решенията на решаващия орган за отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на статут на субсидиарна закрила съгласно параграф 1, буква а) влизат в сила не по-рано от три месеца след приемането на решението, за да се осигури възможност на гражданина на трета държава или лицето без гражданство да подаде молба за пребиваване в държавата членка на други основания в съответствие с приложимото право на Съюза и националното право.

Член 21

Преразглеждане на статут на субсидиарна закрила

За да приложи член 20, параграф 1, решаващият орган преразглежда статута на субсидиарна закрила по-специално:

- а) когато в информацията на равнището на Съюза за страната на произход и общия анализ на информацията за страната на произход, посочени в членове 8 и 10 от Регламент (ЕС) № XXX/XX [Регламента относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището], се съобщава за значителна промяна в страната на произход, имаща отношение към нуждите на кандидата от закрила,
- б) когато подновява за първи и втори път разрешението за пребиваване, издадено на лице, на което е предоставена субсидиарна закрила.

ГЛАВА VII

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА НА ЛИЦАТА, НА КОИТО Е ПРЕДОСТАВЕНА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 22

Общи разпоредби

1. Бежанците и лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, имат правата и задълженията, определени в настоящата глава. Настоящата глава не засяга правата и задълженията, установени в Женевската конвенция.
2. Настоящата глава се прилага както за бежанците, така и за лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, освен ако е указано противното.
3. В рамките на ограниченията, определени от международните задължения, за предоставянето на предимства по отношение на достъпа до работа и социалната сигурност се изисква предварителното издаване на разрешение за пребиваване.
4. При прилагането на разпоредбите на настоящата глава се взема предвид специфичното положение на лицата със специални нужди, като например ненавършили пълнолетие, непридружени ненавършили пълнолетие, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители, придружени от децата си, ненавършили пълнолетие, и лица, които са били подложени на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, при условие че индивидуално оценяване на тяхното положение установи, че имат специални нужди.
5. Висшият интерес на детето представлява първостепенно съображение за съответните органи при прилагането на разпоредбите на настоящата глава относно ненавършилите пълнолетие.

Член 23

Закрила срещу връщането

1. Държавите членки спазват принципа за забрана на връщането в съответствие със своите международни задължения.
2. Когато не е забранено от международните задължения, посочени в параграф 1, бежанец или лице, на което е предоставена международна закрила, могат да бъдат върнати, независимо дали са били официално признати, или не, когато:
 - а) има сериозни основания да се смята, че представляват заплаха за сигурността на държавата членка, в която се намират;
 - б) като осъдени с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, представляват заплаха за обществото в тази държава членка.

В тези случаи се отнема също и статутът на бежанец или на субсидиарна закрила съгласно съответно член 14 или член 20.

Член 24 **Информация**

Компетентните органи предоставят на лицата, на които е предоставена международна закрила, информацията относно правата и задълженията, свързани със статута на бежанец или на субсидиарна закрила, във възможно най-кратък срок след предоставянето на посочения статут. Тази информация се предоставя на език, който лицето, на което е предоставена закрила, може да разбере или се предполага, че разбира, и изрично се посочват последиците от неспазването на задълженията, установени в член 28, относно движението в рамките на Съюза.

Формата и съдържанието на тази информация се определя от Комисията посредством актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 58, параграф 1 от Регламент (ЕС) XXX/XXX [Регламента относно процедурите].

Член 25 **Запазване на целостта на семейството**

1. Членовете на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които в лично качество не отговарят на условията за такава закрила, имат право да подадат молба за разрешение за пребиваване в съответствие с националните процедури и доколкото това е съвместимо с личния правен статут на члена на семейството.
2. Разрешение за пребиваване, издадено съгласно параграф 1, има продължителността на разрешението за пребиваване, издадено на лицето, на което е предоставена международна закрила, и може да бъде подновявано. Срокът на валидност на разрешението за пребиваване, предоставено на член на семейството, по-принцип не се удължава след датата на валидност на разрешението за пребиваване на лицето, на което е предоставена международна закрила.
3. Не се издава разрешение за пребиваване на член на семейството, когато съответният член на семейството е или би следвало да бъде изключен от международна закрила съобразно глави III и V.
4. Когато причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред, изискват това, разрешение за пребиваване не се издава на член на семейството, а разрешенията за пребиваване, които вече са били издадени, се отнемат или не се подновяват.
5. Членовете на семейството, на които е издадено разрешение за пребиваване съгласно параграф 1, се ползват от правата, посочени в членове 27—39.
6. Държавите членки могат да решат, че настоящият член се прилага и по отношение на други близки роднини, които живеят заедно като част от семейството към датата на напускане на страната на произход или преди пристигането на кандидата на територията на държавите членки и които са били изцяло или основно на издръжка на лицето, на което е предоставена международна закрила, към онзи момент.

РАЗДЕЛ II

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ПРЕБИВАВАНЕТО И ПРЕСТОЯ

Член 26

Разрешения за пребиваване

1. Разрешение за пребиваване се издава не по-късно от 30 дни след предоставянето на международна закрила, като се използва единният формат, определен в Регламент (ЕО) № 1030/2002.
 - а) за лица, на които е предоставен статут на бежанец, разрешението за пребиваване имат срок на валидност от три години и може да се подновява след това за срокове от три години;
 - б) за лица, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, разрешението за пребиваване имат срок на валидност от една година и може да се подновява след това за срокове от две години.
2. Разрешението за пребиваване не се подновява или се отнема в следните случаи:
 - а) когато компетентните органи отнемат, прекратяват или отказват подновяването на статута на бежанец на гражданин на трета държава в съответствие с член 14 и статута на субсидиарна закрила в съответствие с член 20;
 - б) когато се прилага член 23, параграф 2;
 - в) когато това се налага поради причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред.
3. При прилагането на член 14, параграф 5 и член 20, параграф 3 разрешението за пребиваване се отменя не по-рано от изтичането на тримесечния срок, указан в посочените разпоредби.

Член 27

Документ за пътуване

1. Компетентните органи издават документи за пътуване на лицата, на които е предоставен статут на бежанец, във формата, установена в приложението към Женевската конвенция, и с минималните отличителни знаци за сигурност и биометричните данни, определени в Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета⁴⁵. Тези документи за пътуване са валидни за срок от най-малко една година.
2. Компетентните органи издават документи за пътуване с минималните отличителни знаци за сигурност и биометричните данни, посочени в Регламент (ЕО) № 2252/2004, на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, които не могат да получат национален паспорт. Тези документи са валидни за срок от най-малко една година.

⁴⁵

Регламент (ЕО) 2252/2004 на Съвета от 13 декември 2004 г. относно стандартите за отличителните знаци за сигурност и биометричните данни в паспортите и документите за пътуване, издавани от държавите членки (ОВ L 385, 29.12.2004 г., стр. 1).

3. Документите, посочени в параграфи 1 и 2, не се издават, когато наложителни причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред, изискват това.

Член 28

Свобода на движение в рамките на държава членка

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на свободно движение на територията на държавата членка, предоставила закрилата, както и от право да избират мястото си на пребиваване на тази територия при същите условия и ограничения, които са предвидени за гражданите на други трети държави, законно пребиваващи на тази територия, които се намират в сравнимо положение.
2. В рамките на ограниченията, определени от международните задължения, на лицето, на което е предоставена международна закрила, което получава определени обезщетения за социална сигурност или социално подпомагане, могат да се налагат условия за пребиваването само когато тези условия са необходими за улесняване на интеграцията на лицето, на което е предоставена закрила, в държавата членка, предоставила тази закрила.

Член 29

Движение на територията на Съюза

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, нямат право да пребивават в държави членки, различни от тази, която е предоставила закрилата. Това не засяга правото им да подават молба и да бъдат допуснати да пребивават в други държави членки съгласно съответните разпоредби на Съюза и националното право, както и правото им да се движат свободно в съответствие с условията на член 21 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.
2. Когато лице, на което е предоставена закрила, бъде открито в държава членка, различна от тази, която му е предоставила закрила, без право на престой или на пребиваване в нея съгласно съответното право на Съюза или националното право, то подлежи на процедура по връщане, както е определено в член 20, параграф 1, буква д) от Регламента „Дъблин“ (ЕС) № xxx/xxx.

РАЗДЕЛ III

ПРАВА, СВЪРЗАНИ С ИНТЕГРАЦИЯТА

Член 30

Достъп до работа

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат право да упражняват дейност като наети или самостоятелно заети лица при спазване на общоприложимите правила за съответната професия и за публичните длъжности веднага след като им бъде предоставена закрила.
2. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата, по отношение на:

- а) условията на труд, включително заплащане и уволняване, работно време, отпуск и празнични дни, както и изискванията за здравословни и безопасни условия на труд;
 - б) свободата на сдружаване, принадлежност и членство в организация, представляваща работници или работодатели, или всяка организация, чиито членове упражняват определена професия, включително правата и предимствата, които тези организации предлагат;
 - в) възможности за пълнолетните лица за обучение, свързано с работата, професионално обучение, в това число курсове за обучение за повишаване на уменията, практика на работното място;
 - г) консултациите, предоставяни от службите по заетостта.
3. Когато е необходимо, компетентните органи улесняват пълния достъп до дейностите, посочени в параграф 2, букви в) и г).

Член 31

Достъп до образование

1. Ненавършилите пълнолетие, на които е предоставена международна закрила, имат пълен достъп до образователната система при същите условия, както за гражданите на държавата членка, предоставила закрила.
2. Пълнолетните, на които е предоставена международна закрила, имат достъп до системата на общото образование, както и до професионално усъвършенстване или преквалификация, при същите условия, както за гражданите на трети държави, законно пребиваващи в тази държава членка, които се намират в сравнимо положение.

Член 32

Достъп до процедури за признаване на квалификации и валидиране на умения

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата, в рамките на действащите процедури за признаване на чуждестранни дипломи, удостоверения или други доказателства за професионална квалификация.
2. Компетентните органи улесняват пълния достъп до процедурите, посочени в параграф 1, за онези лица, на които е предоставена международна закрила, които не са в състояние да представят документи, удостоверяващи техните квалификации, без да се засягат член 2, параграф 2 и член 3, параграф 3 от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴⁶.
3. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата, по отношение на съответните схеми за оценяване, валидиране и акредитация на предишния им опит и обучение.

⁴⁶

Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации ([ОБ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22](#)).

Член 33
Социална сигурност

Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране по отношение на социалната сигурност с гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата.

Член 34
Социално подпомагане

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране по отношение на социалното подпомагане с гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата.

Достъпът до определено социално подпомагане, посочено в националното право, може бъде обвързан с ефективното участие на лицето, на което е предоставена международна закрила, в мерки за интеграция.

2. По отношение на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, държавите членки може да ограничат социалното подпомагане до основните обезщетения.

Член 35
Медицински грижи

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат достъп до медицински грижи при същите условия, както за гражданите на държавата членка, предоставила такава закрила.
2. На лицата, на които е предоставена международна закрила, които имат специални нужди, като например бременните жени, лицата с увреждания, лицата, които са били жертви на изтезания, на изнасилване или на други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие, или на ненавършилите пълнолетие, които са били жертви на каквато и да било форма на злоупотреба, липса на грижи, експлоатация, изтезание, на жестоко, нечовешко и унижително отношение или които са пострадали от въоръжени конфликти, се предоставят подходящи медицински грижи, включително, когато е необходимо, адекватно лечение на психични разстройства, при същите условия, както за гражданите на държавата членка, която е предоставила закрилата.

Член 36
Непридружени ненавършили пълнолетие

1. Във възможно най-кратък срок след предоставянето на международна закрила и най-късно в срок от пет работни дни, както е определено в член 22, параграф 1 от Регламент (ЕС) № xxx/xxx [Регламента относно процедурите], компетентните органи вземат необходимите мерки, за да осигурят представителството на непридружени ненавършили пълнолетие от законен настойник/попечител или, при необходимост, от организация, отговаряща за грижите и за благосъстоянието на ненавършили пълнолетие, или от всякаква

друга подходяща форма на представителство, включително и произтичаща от законодателство или от съдебно решение.

Когато като настойник/попечител бъде назначена организация, тя определя във възможно най-кратък срок лице, отговорно да изпълнява задълженията на настойник/попечител по отношение на непридружения ненавършил пълнолетие, в съответствие с настоящия регламент.

2. Назначеният настойник/попечител има задължението да гарантира, че ненавършилият пълнолетие имат достъп до всички права, произтичащи от настоящия регламент. Съответните органи извършват редовна проверка на изпълнението на задълженията на назначения настойник/попечител.
3. Непридружените ненавършили пълнолетие се настаняват по някой от следните начини:
 - а) при пълнолетни роднини;
 - б) в приемно семейство;
 - в) в специализирани центрове за настаняване на ненавършили пълнолетие;
 - г) в други места за настаняване, приспособени за ненавършили пълнолетие.

Мнението на детето се взема под внимание в зависимост от неговата възраст и степен на зрялост.

4. Доколкото това е възможно, братята и сестрите не се разделят, като се взема предвид висшият интерес на съответния ненавършил пълнолетие, по-специално неговата възраст и степен на зрялост. Промените в мястото на пребиваване на непридружени ненавършили пълнолетие се ограничават до минимум.
5. Ако се предостави международна закрила на непридружен ненавършил пълнолетие и издирването на членовете на семейството му все още не е започнало, компетентните органи започват да ги издирват във възможно най-кратък срок след предоставянето на международната закрила, като защитават висшия интерес на ненавършилия пълнолетие. Ако издирването вече е започнало, то продължава, когато е целесъобразно. В случай че съществуват заплахи за живота или физическата цялост на ненавършил пълнолетие или на неговите близки, особено ако те са останали в страната на произход, трябва да се положат грижи събирането, обработването и разпространението на информацията относно тези лица да бъде извършвано при условия на поверителност.
6. Лицата и организациите, които работят с непридружени ненавършили пълнолетие, получават подходящо текущо обучение относно правата и нуждите на ненавършилите пълнолетие, като се спазват стандартите за защита на децата, посочени в член 22 от Регламент (ЕС) № xxx/xxx [Регламента относно процедурите].

Член 37

Достъп до жилищно настаняване

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, получават достъп до жилищно настаняване при условия, равностойни на условията, приложими за

другите граждани на трети държави, законно пребиваващи на териториите на държавите членки, които се намират в сравнимо положение.

2. Доколкото е възможно, се прилагат практики за разпределяне на лицата, на която е предоставена международна закрила, в рамките на цялата държава без дискриминация на лицата, на които е предоставена международна закрила, и се гарантират равни възможности по отношение на достъпа до настаняване.

Член 38

Достъп до мерки за интеграция

1. С цел да се улесни интегрирането на лицата, на които е предоставена международна закрила, в обществото, на тези лица се предоставя достъп до мерки за интеграция, осигурени от държавите членки, по-специално езикови курсове, програми за гражданска ориентация и интеграция, както и професионално обучение, като се вземат под внимание специфичните им нужди.
2. Държавите членки могат да направят задължително участието в мерките за интеграция.

Член 39

Репатриране

На лицата, на които е предоставена международна закрила, които желаят да бъдат репатрирани, се предоставя помощ.

ГЛАВА VIII

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 40

Сътрудничество

Всяка държава членка определя национално звено за контакт и съобщава неговия адрес на Комисията. Комисията съобщава тази информация на останалите държави членки.

Държавите членки, във взаимодействие с Комисията, вземат всички подходящи мерки за установяване на пряко сътрудничество и обмен на информация между компетентните органи.

Член 41

Персонал

Компетентните органи и другите организации, които прилагат разпоредбите на настоящия регламент, са получили или получават необходимото обучение и са обвързани с принципа за поверителност, така както той е определен в националното право, по отношение на информацията, която получават в хода на своята работа.

ГЛАВА IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 42

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет [създаден съгласно член 58 от xxx от Регламент (ЕС) № XXX/XXX [Регламента относно процедурите]. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011 във връзка с член 5 от него.

Член 43

Наблюдение и оценка

Не по-късно от две години от влизането в сила на настоящия регламент и на всеки пет години след това Комисията докладва на Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на настоящия регламент и предлага, когато е целесъобразно, необходимите изменения.

Държавите членки предават на Комисията цялата информация, която е подходяща за изготвянето на този доклад, най-късно девет месеца преди изтичането на посочения срок.

Член 44

Изменение на Директива 2003/109/ЕО

1. В член 4 от Директива 2003/109/ЕО се вмъква следният параграф 3а:

„3а. Когато лице, на което е предоставена международна закрила, бъде открито в държава членка, различна от тази, която е предоставила закрилата, без право на престой или на пребиваване в нея съгласно съответното право на Съюза или националното право, периодът на законен престой, предхождащ тази ситуация, не се взема под внимание при изчисляването на периода, посочен в параграф 1“.

2. Вмъква се следният член 26а:

„Член 26а

Транспониране на член 4, параграф 3а

Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с член 4, параграф 3а от настоящата директива, не по-късно от [шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент]. Те незабавно информират Комисията за това“.

Член 45

Отмяна

Директива 2011/95/ЕС се отменя, считано от датата на влизане в сила на настоящия регламент. Позоваванията на отменената директива следва да се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение I.

Член 46

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент започва да се прилага от [шест месеца от влизането му в сила].

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател
[...]